

VETERAN

VOJNE ZA SLOVENIJO

13

Glasilo Zveze veteranov vojne za Slovenijo
marec 2001

Dozorelo je v nas samih
Preteklost in prihodnost
Laži o vojni za Slovenijo
Slovenska zgodba

KAZALO

R. Zorko: Splet 10-5-13	3
J. Čibej: Na zasedanju SVF	4
S. Lisjak: Skupaj v vojni, skupaj v miru	5
R. Zorko: Posvet v Žalcu	5
R. Zorko: Dozorelo je v nas samih	6
S. Granda: "Joj, kam bi del?"	7
E. Pižorn: Da ne bi ostalo pozabljeno II. del	8
Predsedstvo ZVVS: Vojni veterani za strpnost do tujcev	9
M. Furlan: Preteklost in prihodnost	10
M. V. Smolej: Slovenska zgodba	11
T. Teropšič: Laži o vojni za Slovenijo leta 1991	12
T. Teropšič: Televizijska izjava iz Krakovskega gozda	13
L. Kampuš: Prejeli srebrno plaketo	14
R. Klinar: Aktivnosti PO ZVVS za Gorenjsko	14
Veteranov dopisnik	
A. Novak: Kje smo Dolenjci?	15
A. Jamnik: Nekaj gnilega je v deželi Kranjski	15
A. Kolar: Usodni 16. maj 1990	17
M. V. Smolej: Veterani tudi v Moskvi	18
L. Jonaš: Sodelovanje z madžarskimi veterani	19
I. Krušec: Tigr	20
A. Sarnavsky: Podelili priznanja	20
D. Soban: Mesto brez ptic	21
Mors: Obletnica prvega postroja	22
Mors: Prispevek k osamosvojitvi	22
B. Žužek: Tradicija velja	23
Urad Predsednika RS: Pri predsedniku republike	23
R. Klinar: 102. rojstni dan Maistrovega borca	23
R. Klinar: Obiskali Maistrovega borca	24
R. Zorko: Prelomni čas 1990	24
R. Zorko: Slovenske družine s Kočevskega	24
R. Zorko: Marjanova zbirka	25
R. Zorko: Aktivni na Ptuj	26
B. Vuga: Nimamo se česa sramovati!	26
OZVVS Ljubljana: Izjava za javnost	27
A. Kampuš: Srečanje družin	28
Dodatki	
M. Alašević: Aforizmi in karikature	29
R. Murn: Nagradna križanka	30
Priloga	
Pravilnik o veteranskih pogrebnih slovesnostih	
Pravilnik o priznanjih ZVVS	
Pravilnik o varstvu osebnih podatkov in poslovnih tajnosti	
Pravilnik o svečani veteranski obleki	
Naslovnica	
Delegacija ZVVS na zasedanju SVF	

ISSN 1580-4518

SPLET 10-5-13

Piše: Renato Zorko

Danes je TISTI čas že nekoliko odmaknjen, pa še vedno tako blizu in resničen...

Namreč, ko smo segrevali vroče papirnato železo in iskali tistega kovača, ki bi glasu slovenskega veterana in peresu spomina bil pripravljen dati oblikovno formo in vsebino.

Pet let je začetek razvoja, še otroška doba, a stopicali smo z velikimi, strumnimi, samozavestnimi koraki, kot smo ponosno - zavedajoč se svojih zgodovinskih dejanj - korakali pred desetimi leti. Skupaj smo ustvarjali in ustvarili pred desetimi leti svojo domovino, prav tako pred petimi; ob prelomu tisočletja in vstopu v nov millennium pa s čarobno številko trinajst zarisali nov mejnik v svobodi vročega papirnatega železa.

Besede za nov elan...

Številke, za tiste bolj ali manj vraževerne, le imajo svoje zakonitosti in nehote spontano označujejo, se vrivajo, vračajo, opozarjajo in opominjajo na ključne dogodke. Na tiste izpred desetih let, na tiste izpred petih let z (ne) namerno naključnostjo v petem letu izdajanja glasila Veterana in trinajsto številko - prvi izvod glasila Veterana v jubilejnem letu 2001.

Zame sta prav števili 13 in 5 usodni, zaradi rojstva, doživete vojne in njenih posledic pred desetimi leti in dejstva, da sem še živ.

Sporočilo je nadvse preprosto. Povezanost. Nas vseh. Tistih ljudi in tistih dni ter istih in enakih ljudi iz današnjega časa, natanko 10 let kasneje. Tega nam nihče ne vzame. Ne prepričanje, ne interes, ne usoda, ne zgodovina....

Renato Zorko,
glavni in odgovorni urednik

Izdajatelj: Predsedstvo Zveze veteranov vojne za Slovenijo, p.p. 2780, Rojčeva 16, 1110 Ljubljana; tel.: (01) 524-17-84, faks: (01) 524-26-88; matična št.: 1211293, davčna št.: 20075715; Ž.R. NLB-posl. Moste, Ljubljana, št.: 50100-620-133-05-101-2118-36137/80.

Glavni in odgovorni urednik: Renato ZORKO, p.p. 109, 8250 Brežice, tel./faks: (07) 496-78-45, gsm: (031) 332-853, e-pošta: Renato.Zorko@zvvs.si.

Člani uredništva: Rina KLINAR, Jože KUZMAN, Vojko ŠTEMBERGAR, Stane GRANDA.

Zunanji sodelavci: Rut ZLOBEC (lektorica), Milan ALAŠEVIĆ (karikature, aforizmi), Rudi MURN (križanka).

Po mnenju Urada vlade za informiranje se za glasilo VETERAN, skladno s 7. točko 25. člena Zakona o davku na dodano vrednost (Ur.list RS št. 89/98) za nosilce besede, slike in zvoka, obračunava davek na dodano vrednost po stopnji 8%. Skladno s 1. točko 12. člena so plačniki davka na dodano vrednost davčni zavezanci, ki opravijo promet blaga in storitev, od katerega se obračunava in plačuje DDV.

Prispevke za naslednjo številko Veterana pošljite na urednikov naslov. Nepodpisanih prispevkov ne objavljamo.

Prispevke nam obvezno pošljite na računalniških disketah 3,5" v urejevalniku besedil Word for Windows.

NA ZASEDANJU SVETOVNE VETERANSKE FEDERACIJE

Pariz, 3. - 8. december 2000

V Parizu je od 3. do 9. decembra 2000 potekalo 23. zasedanje Generalne skupščine Svetovne veteranske organizacije v palači UNESCO. Omenjeno zasedanje je bilo simbolno združeno s proslavljanjem 50. obletnice ustanovitve Svetovne federacije veteranov.

Udeležilo se ga je 215 delegatov iz 63 držav in 40 gostov, ki so bili predstavniki različnih mednarodnih organizacij in združenj. Slovensko delegacijo so predstavljali predstavniki vseh treh organizacij, ki so članice SVF, in sicer Zveze združenj borcev NOB, Zveze veteranov vojne za Slovenijo in Zveze društev vojnih invalidov Slovenije. Našo organizacijo so zastopali predsednik ZVVS g. Srečko Lisjak, nadomestni član Sveta SVF g. Jože Čibej in poslovna sekretarka ZVVS ga. Ljubica Debeljak.

Najprej bi želel na kratko predstaviti organizacijsko shemo SVF. Njen najvišji organ je Generalna skupščina. Njen predsedujoči je predsednik SVF. V času med dvema zasedanjima Generalne skupščine deluje kot njen izvršilni organ Svet Svetovne federacije veteranov. Poleg Sveta ima SVF tudi štiri stalne komiteje in sicer Komite za afriške zadeve, Komite za azijske in pacifiške zadeve, Komite za evropske zadeve in Komite za ženske. Na samem zasedanju generalne skupščine pa poleg omenjenih komitejev delujejo še trije komiteji in sicer za rehabilitacijo in socialne zadeve, za politiko in za notranje zadeve.

Osrednji dogodek za člane slovenske delegacije je bila vsekakor podelitev "Rehabilitacijskega odlikovanja SVF," ki ga podeljuje Generalna skupščina SVF. Priznanje je bilo podeljeno našemu Inštitutu za rehabilitacijo. Na letošnjem zasedanju je bilo v SVF sprejetih tudi 23 novih članic veteranskih organizacij iz različnih držav.

V nedeljo, 3. 12., se je pričela 57. seja Sveta SVF, ki mu je sledila proslava ob mednarodnem dnevu invalidov. Gostitelj sprejema je bil francoski državni sekretar za obrambo in veteranske zadeve g. Jean Pierre Masseret. Sprejem je bil organiziran v hotelu Hotel des Invalides.

V ponedeljek, 4. 12., se je nadaljevalo zasedanje Generalne skupščine vključno s polaganjem venca pred Slavolokom zmage. Zvečer pa je župan mesta Pariz v mestni hiši priredil sprejem za vse delegate na zasedanju SVF.

V torek, 5. 12., so se sestali komiteji za rehabilitacijo in socialne zadeve, notranje zadeve in politiko. V večernih urah pa je francoski ministrski predsednik g. Lionel Jospin sprejel udeležence SVF.

V sredo, 6. 12., so nadaljevali delo komiteji. Tudi ta dan ni minil brez sprejema, ki ga je tokrat organiziral predsednik Senata g. Christian Poncelet.

V četrtek, 7. 12., se je nadaljevalo zasedanje generalne skupščine z obravnavo mednarodne raziskave "Ljudje v vojni (vojna ima meje)," ki je bila izvedena v 12 državah, v katerih so bili

nedavno vojaški spopadi. Poleg tega je bila enaka raziskava izvedena tudi v Franciji, Rusiji, Švici, Angliji in ZDA, torej v državah, kjer prebivalci že dlje časa niso sodelovali v vojnih spopadih. Z metodo intervjuja je bilo izprašanih preko 20.000 ljudi, in sicer običajni prebivalci, ki so izgubili svoje domove, vojaki, doktorji, vojni ujetniki, ljudje, ki so izgubili svojce, gverilci in paravojaški pripadniki ter pripadniki mirovnih operacij. V raziskavi je natančno razdelan odnos omenjenih ljudi do vojne, njenih grozot in posledic v različnih državah.

Valentino Rajković, generalni sekretar Udruge hrvatskih veterana, Serge Wourgaft, generalni sekretar SVF, Ljubica Lija Debeljak, poslovna sekretarka ZVVS in Srečko Lisjak, predsednik ZVVS.
(Foto: J. Čibej)

V popoldanskih urah pa se je sestal stalni komite za evropske zadeve, ki ga v tem mandatu vodi hrvaški general Djuro Dečak. Na zasedanju smo takoj opazili izredno slabo pripravljenost predsedujočega, zaradi česar se je seja zelo razvlekla in bila neproduktivna. Poleg tega je hrvaška delegacija ponudila v podpis Dogovor o humanitarnem sodelovanju med državami s področja bivše Jugoslavije. Omenjeni dogovor je opredeljeval sodelovanje v iskanju pogrešanih, pobitih, vračanje naropanega kulturnega bogastva in podobno. Podpis pogodbe sem odklonil, ker sem ocenil, da Slovenija nima potreb po takšnem sodelovanju, saj je lahko JLA ob umiku iz Slovenije odnesla le tisto, kar smo jim mi dovolili. Poleg tega pa sem imel tudi občutek, da nas skušajo s podpisom zopet nekako potegniti v balkanski kotel.

Plenarno zasedanje generalne skupščine se je nadaljevalo v petek, 8. 12., in se zaključilo z 58. sejo Sveta SVF.

Če na kratko ocenim naše delo v Parizu, lahko upravičeno trdim, da je bila slovenska delegacija uspešna, deležna ustreznega spoštovanja. Naši nastopi so bili odmevni, čemur je vsekakor prispevalo tudi prejeto priznanje in naš predlog, da se bolnišnica Franja vpiše v seznam svetovne kulturne dediščine.

Jože Čibej,
nadomestni član Sveta SVF

POSVET V ŽALCU

Žalec, 16. februar 2001

V sejni dvorani občine Žalec je sredi februarja potekal II. posvet predsednikov in sekretarjev OZVVS s člani ožjega predsedstva, kar se je izkazalo kot odlična oblika medsebojnega obveščanja na vseh organizacijskih nivojih.

Po uvodnem pozdravu in dobrodošlici Alojza Kampuša, predsednika OZVVS Sp. Savinjske doline, je navzoče nagovoril tudi podžupan občine Žalec Ferdinand Haler ter poudaril spoštljiv odnos občanov do veteranov, ki so se odločno odzvali klicu domovine, pridobljene in ohranjene vrednote pa opisal s prispodobno "grmovje pozebe, drevesa ostanejo."

Ključne naloge v letu 2001 je predstavilo vodstvo ZVVS na čelu s predsednikom Srečkom Lisjakom. Osrednja naloga v letu 2001 je **obeležitev 10. obletnice osamosvojitvene vojne** (ob 10-letnici osamosvojitvene vojne '91 bo ZVVS izdala tudi spominsko medaljo). Slovesnost bo **23. junija 2001 v Cerkljah ob Krki na Dolenjskem** organizirano kot srečanje veteranov in njihovih svojcev. Slavnostni gost srečanja bo generalni sekretar Svetovne veteranske federacije Serge Wourgaft, častni govornik pa predsednik RS Milan Kučan. Srečanje bo prav tako popestrjeno s tehničnim zborom oklepnic enot in orožja SV, slovenskega letalstva in helikopterske enote SV, predstavitev specialne enote Policije in vrsto razstav na jubilejno temo. Pri organizaciji so pomoč ponudili GŠ SV, poveljstvo vojašnice SV Cerklje ob Krki, občini Brežice in Krško ter PO ZVVS Posavje.

Naslednji večji organizacijski zalogaj bo za ZVVS izvedba **Mednarodnih športnih veteranskih iger**, ki bodo potekale **od 6. do 8. septembra 2001**, območna združenja VVS pa naj bi že do meseca junij na lokalnih in pokrajinskih nivojih izvedla izbirne tekme v posameznih panogah; za izvajanje je že imenovana Komisija za šport.

V izdelavi je tudi t.i. celostna podoba ZVVS s predstavitveno brošuro organizacije kot take tudi v angleškem jeziku, kar bo omogočilo navezovanje stikov s sorodnimi organizacijami izven naših meja.

Podpredsednik ZVVS Alojz Kovačič je podal poročilo o tekočih aktivnostih in pogovorih ZVVS na Ministrstvu za delo, družino in socialne zadeve glede sprememb zakona o vojnih veteranih, predvsem v zvezi s 7. alinejo 2. člena tega zakona, ki določa, kdo je veteran in tako opravičen do statusa veterana.

V teku pa je tudi že zbiranje gradiv, arhiva in predmetov (podrobnejša navodila so objavljena v tem glasilu) v namen razstave pod naslovom "**Vojna za samostojno Slovenijo '91**", ki jo pripravlja Center za vojaško zgodovinsko dejavnost pri GŠ SV.

R. Zorko

Pravna pomoč članom ZVVS

vsako prvo sredo v mesecu od 9.00 do 11.30 ure

Odvetniška pisarna

Stanislav Fortuna, Regentova 22, Ljubljana

telefon: 01-510-82-16, faks: 01-510-82-17

E-pošta: s.fortuna@siol.net

- osnovne prave informacije, ustni in telefonski pravni nasveti, krajši pisni pravni nasveti

- Obrazce za brezplačno pravno pomoč članom ZVVS dobite na sedežu vašega območnega združenja veteranov vojne za Slovenijo.
- Plačana letna članarina je pogoj za vse pravice, ki pripadajo članom in izhajajo iz Statuta OZVVS.
- Članarina v celoti pripada območnim združenjem veteranov vojne za Slovenijo.

SKUPAJ V VOJNI, SKUPAJ V MIRU

Piše: Srečko Lisjak

Spoštovane veteranke in veterani, članice in člani ZVVS.

Letos mineva 10 let od tedaj, ko smo se z znanjem, pogumom in zanosom borili za Slovenijo in slovenstvo, za našo skupno samostojno državo. Tako kot se je bilo potrebno boriti včeraj in danes, se bo potrebno boriti tudi jutri za uveljavitev naših dosežkov, želja, interesov in potreb.

Razlika je le v tem, da smo se takrat morali boriti z orožjem, danes pa z delom, besedo in organiziranostjo.

Našo organizacijo smo v letu 2000 končno postavili na pravo pot, ki pa jo je sedaj potrebno dograjevati in utrjevati v ožjem in širšem okolju na vseh toriščih dela in življenja. Samo s skupnimi močmi in enotnostjo v začrtanih ciljeh lahko žanjemo uspehe. Zaradi skupnih uspehov v preteklem obdobju in danes, želimo povezati vse tiste, ki so v obdobju 1990 - 1991 dali svoj prispevek za samostojnost naše države. Pozivam Vas, da vsi skupaj vložimo svoje moči za vključevanje vseh tistih, ki si to zaslužijo.

Seveda pa je naša skupna dejavnost odvisna v veliki meri od finančnih sredstev, ki so nujno potrebna za naše delovanje. Vsak projekt zahteva določena finančna sredstva, še posebno pa letos, ko bomo praznovali 10. obletnico vojne za Slovenijo. Omenjena obletnica je za nas velikega pomena in želimo jo obeležiti tako, kot si zasluži. Poleg tega smo v ZVVS načrtovali še precej drugih aktivnosti, tako srečanje vseh veteranov, veteranske športne igre, izdelali bomo celotno podobo ZVVS, spominsko medaljo in drugo. Prav tako potekajo aktivnosti tudi na območnih in regijskih nivojih v zvezi s organiziranjem srečanj, obeleževanjem dogodkov, izdajo knjig. Vseh teh aktivnosti in nalog pa ne bo mogoče pokriti iz proračunskih sredstev in s sredstvi sponzorjev. Velikega pomena za delovanje OZVVS pomeni članarina, ki bo v letošnjem letu v celoti pripadala OZVVS. Žal, pa se na OZVVS srečujejo s problematiko neplačevanja članarine. Ne želimo selekcionirati pošiljanja našega glasila, podelitve medalj, pošiljanja vabil članov itd. Zato Vas v svojem imenu in v imenu predsedstva ZVVS vljudno naprošam vse tiste, ki do sedaj če niste poravnali članarine, da to storite v najkrajšem možnem času in s tem omogočite realizacijo načrtovanih aktivnosti.

Nismo organizacija neorganizirane množice, zato je za nas pomemben vsak član. Za naše delovanje je pomembno tudi pravočasno sporočanje sprememb osebnih podatkov, naslovov ipd. S tem se bomo izognili ponovnemu pošiljanju glasil in druge pošte, (kar je velik strošek poštnine) člani pa boste pravočasno obveščeni o naših aktivnostih, delovanju in prireditvah.

Naj Vam letošnje leto zaznamujejo lepi in časti vredni spomini na pretekle dogodke, dejanja in dosežke ter uresničevanje slogana "Skupaj v vojni, skupaj v miru".

S spoštovanjem,

Srečko Lisjak,
predsednik ZVVS

DOZORELO JE V NAS SAMIH

(pogovor z dr. Francetom Bučarjem, predsednikom Skupščine RS 90/91)

Veteran: V lanskem in letošnjem letu obeležujemo prelomne dogodke izpred 10-ih let. Kako ste osebno doživljali preporod slovenskega naroda?

Dr. Bučar: Vprašanje je, kdaj začnemo o samem preporodu sploh govoriti. Namreč 10-dnevni bojni spopad leta '91 je bil samo finale tistega, kar se je dogajalo že kar nekaj let poprej. Zame se je ta proces v tako akutni obliki začel z mojim nastopom v Strasbourgu, kjer sem pred evropskim parlamentom oziroma komisijo za srednjo in vzhodno Evropo imel nastop in z njim "zapadnjake" opozoril, da je njihova politika do Jugoslavije popolnoma napačna in samo utrjuje komunistični režim, ne pa obratno. Pričakovali so, da s svojimi dejanji sprožajo demokratični proces v takratni Jugoslaviji. To je takrat proti meni povzročilo pravi pregon, SZDL me je razglasila za narodnega izdajalca, takrat sem bil res pod političnim pritiskom. Skratka, dogajanje okoli osamosvojitvenega procesa, postavitve večstrankarskega sistema, amandmaji in sprememba ustavnega reda, ki bi nam omogočil, da bi lahko na legalen način prišli iz Jugoslavije, vse to se je nekako povezovalo v kontinuiran proces, za katerega moram reči, da se mi je zdel logično nadaljevanje. Zase moram reči, da smo živeli v nekem transu, neobjektivnem svetu, nismo premišljevali, ali je naše početje pravilno ali napačno, to je bilo v nas že vse dozorelo, potrebni so bili le nadaljnji dosledni koraki do cilja.

Veteran: Ste vi in člani takratne Skupščine RS pričakovali ali predvidevali, da se lahko plebiscitarne usmeritve in osamosvojitveni proces sprevrže v vojno, bojni spopad?

Dr. Bučar: To je eno izmed vprašanj, ki so ga mnogi postavili meni in jaz tudi drugim. Predvsem gre za moralno vprašanje, vprašanje odgovornosti. Odločili smo se za tveganje, prav gotovo, ker ni bilo nič vnaprej popolnoma jasno, izid še najmanj. Brez tveganja se ne bi nič zgodilo ali spremenilo.

Veteran: V zavesti Slovencev je torej dozorel čas za spremembo?

Dr. Bučar: Prav gotovo so si ljudje želeli spremembe, koliko so doumevali, kaj lahko iz tega nastane, pa je drugo vprašanje. Tistim, ki so nasprotovali osamosvojitvenemu procesu, bilo jih je kar nekaj in jih poznam, jih ne krivim, češ mi smo se borili, vi pa ste nas zavirali. Tudi njim moram dati svoje priznanje v tem smislu, da so čutili veliko odgovornost, kaj se lahko zgodi, če nam podvig spodleti, ne morem pa jim priznati poguma. Če si pogumen, moraš tvegati in brez poguma in tveganja ne bi imeli tega, kar danes imamo.

Veteran: V dnevniku Večer je 27. decembra 2000 na strani 5 novinar Peter Jančič zapisal: "proti plebiscitu je bil takratni predsednik parlamenta France Bučar..."

Dr. Bučar: Menim, da gre za nesporazum. Ko je takratna socialistična stranka nastopila s predlogom za plebiscit, smo bili v Demosu vsi proti temu. Naši načrti in pričakovanja so bili sledeči: z novo ustavo, ki naj bi jo sprejeli v Skupščini, to je bil prvi podvig v novoizvoljeni Skupščini, bi neposredno razglasili neodvisnost Slovenije. Kdo je proti tej novi ustavi najbolj nastopal? Del Demosa, predvsem krščanski demokrati, kar me še danes čudi. Enostavno so onemogočili sprejeti ustavo. Ko smo ugotovili, kaj se dogaja, je padla odločitev za plebiscitarno odločitev z neposredno vprašanjem, ali smo ali nismo za samostojno neodvisno Slovenijo. Ob tem, ali gremo v plebiscit ali ne, pa se je pojavilo prvič tudi vprašanje kvoruma,

torej zahtevan odstotek večine vseh vpisanih v volilne imenike in drugič, kdaj plebiscit izvesti. Pri obeh teh vprašanjih se je čutilo prizadevanje, da se to vsaj odloži. Če bi sprejeli zahtevo o prestavitvi plebiscita na spomladanski čas, samostojne Slovenije danes ne bi imeli.

Dr. France Bučar je med pogovorom z zanimanjem prebiral zadnje glasilo Veterana.
(Foto: R.Z.)

Veteran: Za preobrazbo političnega in družbenega sistema je bila ključna časovna usklajenost. Kako je na politična in družbena dogajanja v Sloveniji takrat gledala tujina?

Dr. Bučar: Sprememba državne ureditve in ustave je politični akt, ki gre sicer preko formaliziranih postopkov v parlamentu, takrat še skupščini. Mi smo takrat to morali narediti. Obiskovali so me veleposlaniki, zlasti ameriški me je večkrat obiskal in opozarjal, da nas čisto popolnoma razume, razumel je naš položaj v Jugoslaviji, ampak nas rotil: "Ne pojdite z nje ven. Če pa že boste šli, pa mora vse biti v skladu z ustavnimi določbami, sicer vas mi ne bomo nikoli priznali."

Ta proces, ki je tekkel od poletja '90 do junija/julija '91, je nasičen s samimi odločitvami ustavno-pravnega značaja, kjer smo korak za korakom sprejemali amandmane k naši ustavi, ki so nam omogočili, da smo osamosvojitvev izpeljali na legalen način.

Veteran: Leta '91 je bilo mnogo izrečenih besed o Teritorialni obrambi RS kot nekakšni paravojaški enoti?

Dr. Bučar: Če govoriva o teritorialni obrambi sta tu dve vprašanji. Eno je legalistični vidik, drugi pa vidik legitimnosti naroda, da ima pravico sam odločati o svoji usodi in sam sprejeti tudi vse instrumente, ki mu omogočajo to svojo odločitev tudi realizirati. Zato je tovrstno vprašanje, kakšna organizacija je TO, bilo odveč. Na nivoju legalizma je to zelo pomembno, toda osamosvojitve kot akt narodne volje pa ni več podvržen vprašanju legalnosti, ampak legitimnosti! Moderna država je utemeljena izključno na legalizmu, toda sprememba oz. preskok je načelo legitimnosti, ki je izven legalnega okvira. Moje trdno stališče je: akt osamosvojitve je bil formalno legalen, vprašanje odločitve pa legitimna pravica slovenskega naroda, da odloča o svoji usodi.

Veteran: Nekateri še danes, po 10-ih letih, govorijo o 10-dnevni vojni in "puškarjenju," ki bojda sploh ni bila vojna. Vojna je vendarle trajala od maja '90 do oktobra '91. Se strinjate z mojo trditvijo?

Dr. Bučar: Da, povsem se strinjam z vašo trditvijo. Namreč, vprašati se je potrebno, ali smo v svojih težnjah uspeli ali ne. Uspeli smo! To je najbolj pomemben kriterij. Čim krajši je oborožen konflikt, toliko bolje! To je prednost, ne slabost. Mene je zanimal samo rezultat, in ta je bil pozitiven. In ravno ta oborožen konflikt je bil le del vseh dogajanj v procesu. Že poprej je bila cela vrsta dejanj, ki so bila vojaška. Npr. naša obveščevalna služba in teritorialna organiziranost sta bili v bistvu vojna dejanja v smislu, da smo natančno rentgenizirali stanje v jugoslovanski armadi. Točno smo vedeli kdaj in kaj moramo narediti, kaj so njihove prednosti in slabosti in seveda tudi naše. Ravno ta taktika, ki jo je naš obrambni proces uveljavljal, je imela za posledico, da je bila jugo-armada povsem

šokirana. Lahko bi nas zmleli, gladko pohodili v celoti, in prav v tem je bil čar, da smo nasprotnika premagali z fizično neprimerljivo manjšo močjo. Preden so dojeli, kaj se dogaja, je bilo že končano.

Veteran: Kako se spominjate delegata Aksentijeviča, ki je bil takrat tudi v Skupščini oz. kako ste ga doživljali?

Dr. Bučar: Gledal sem ga kot tuj element v naši sredini, ki se mi neposredno niti ni zdel pomemben ne nevaren. Bolj je šlo za paradno nastopanje, ne da bi temu pripisoval kakšno resno vlogo. Popolnoma mi je bilo jasno, da ne govori zase, ampak kot glasnik armade.

Veteran: Kdaj je po vašem mnenju slovenski teritorialec postal veteran? Starostna omejitev, 50 let, ki jo določa Zakon o vojnih veteranih, je namreč sporna.

Dr. Bučar: Zakona žal ne pozam kaj dosti, lahko pa vam podam svoje načelno stališče. Vojni veteran postaneš vedno takrat, kadar se vojna, katere udeleženec si bil, preneha, torej imaš status vojnega veterana. Drugo pa je stvar pravnih posledic, ki morajo biti take, kot veljajo za vse državljane na splošno. Biti udeleženec vojne ni posebna zasluga, to je dolžnost, zato tudi sam nastopam proti posebnim privilegijem, npr. tudi partizanom iz NOB-ja. Nobenih privilegijev in nobenih posebnih časti. Veterani so opravili svojo dolžnost do domovine, ne pa da so državi naredili neko "uslugo." Hkrati pa je jasno tudi dolžnost države, da za posledice njihove udeležbe v vojni poskrbi, da vse negativne posledice poskuša odpraviti. To pa bi moralo biti osnovno načelo. Prav gotovo se nismo borili za to, da bi danes uživali neke posebne pravice, ampak smo se borili za enakost in pravičnost med vsemi in do vseh.

R. Zorko

"JOJ, KAM BI DEL?"

Piše: Dr. Stane Granda

Od 26. decembra 2000 do 26. decembra 2001 naj bi Slovenija kot samostojna država živela v znamenju svoje prve desetletnice. V človeškem življenju je to razmeroma lepo število let, v življenju držav pa razmeroma malo. Za slovensko državo, ki so jo mnogi težko sprejeli in ji napovedovali kratko življenje, nek ugleden angleški zgodovinar celo manj kot štiri leta, je to razmeroma lepa, predvsem pa pomembna obletnica.

Veliko smo pričakovali od samostojne slovenske države, preveč. Bili smo nemalo naivni, toda če ne bi bili, bi bili še danes nekje na Balkanu ali pa pod sosedi. Temeljni problem slovenske države ni v tem, da smo se nekoliko zmotili glede mleka in medu, ki naj bi se v njej cedila, ampak da ne vemo, kaj bi z njo počeli, kam bi jo dali ali deli, kot bi rekli nekateri Štajerci po Antonu Aškercu. Dejstvo je namreč, da je naša država toliko zrela, kot smo mi. Imamo oblast, kakršno smo si izvolili. Nihče nam je ni vsilil. Za njene napake in slabosti ni kriva ne opozicija, ne "sovražniki države in naroda," ne sosede, tudi Haider ne, ampak mi sami, ker smo pač izvolili tako vlado, kot jo imamo.

Slovenci sami sebe zelo radi zaničujemo in zmerjamo, vendar tega ne mislimo resno. To vidimo takrat, kadar nam kakšno krepko pove kdo drug. Takrat imamo silno dolge nosove in težko odpuščamo. V resnici nismo nekaj posebnega, ampak kar normalni ljudje. Kot taki imamo številne napake. Naša največja kolektivna napaka je pomanjkanje državljanske zavesti. Vsak normalen Nemec, Italijan, Anglež in podobno, je najprej državljan, potem pa pripadnik kakšne stranke, če sploh je.

Pri nas je obratno. Mi smo najprej komunisti, liberalci, socialdemokrati... in nazadnje Slovenci. Tako se, razen v nekaterih izjemnih primerih, tudi odločamo. Spomnimo se samo, kakšne so bile reakcije, ko je nekdanja Bajukova vlada priporočila ob koncu šolskega leta razobesiti državne zastave in zapeti himno. Takšen običaj imajo mnoge normalne države. Izražajo spoštovanje do nje, hkrati pa pomenijo tudi zahvalo državljanom, davkoplačevalcem, ki preko države, to vzdržujejo. Himna in zastava sta znak države, vseh nas, ne vlade. Tega mnogi učitelji niso razumeli. Dolžnemu spoštovanju do države so se upirali, se iz državnih simbolov norčevali. Takšna dejanja in reakcije ne pomenijo same po sebi, da so takšni učitelji v resnici slabi državljani, ampak da so brez državljanske zavesti, ker jim te ni nihče privzgojil. Povsem drugo vprašanje pa je, ali smejo taki učitelji vzgajati našo mladino, če še sami niso vzgojeni.

Veterani vojne za Slovenijo imamo pravico, da smo še posebej kritični do države. Ne zato, ker bi bili bolj pametni, ali pa bi imeli določene predprave, ampak zato, ker je bila država pripravljena žrtvovati našo življenja za slovensko osamosvojitve. Te "pravice" ni namenila vsem, ampak samo nam. Zato nam ne le nekaj dolguje, ampak bi nas morala vsaj malo poslušati.

Prva dolžnost veteranov vojne za Slovenijo bi morala biti skrb za delovanje države. To ne pomeni, da moramo biti neka nadoblast ali njena kontrola, ampak zahtevati, da se z državo odgovorno ravna, da se njenega ugleda in časti ne zapravlja. Neka država je namreč vredna toliko in samo toliko, kolikor jo njeni državljani spoštujejo. Prav iz takšnega nikakršnega odnosa Slovencev do lastne države izvira tudi naš položaj, ki je povsem neurejen. V mislih nimam materialnih ali kakšnih drugih ugodnosti, ampak dobeseden nered. Država še danes nima seznama, kdo vse je dejansko pri obrambi države sodeloval. Tudi ostalo dokumentacijo, povezano s slovensko osamosvojitvijo, bi kazalo urediti in varno shraniti. Če to narekujejo interesi države, naj se jo za nekaj desetletij tudi zapre, vendar naj bodo dokumenti pod državnim nadzorstvom. Sedaj se pojavljajo ideje, da naj bi postali naši člani celo družinski člani veteranov. Za božjo voljo! Jutri se bo neka "Štefka," ki je aktivno sodelovala v slovenski osamosvojitveni vojni zaljubila v nekega "Aksentijevića," se z njim poročila in ta bo avtomatično postal naš član. To je možno za politično organizacijo, koroški Heimatdienst, tudi kakšno novo obliko plemstva, absolutno pa ne za pravo veteransko organizacijo. Mislite si, da bi imeli danes petdesetletne Maistrove borce. Cel svet bi se iz nas norčeval. Če se kakšna veteranska organizacija danes v Sloveniji podobno obnaša, je mi, veterani vojne za Slovenijo, če ne želimo postati folklorna ali politična organizacija, ne smemo posnemati. Ohranimo svoj nestrankarski značaj. Imejmo vsaj malo spoštovanja do samega sebe.

Letos, ob desetletnici slovenske države, se bodo mnoge, doslej še neurejene zadeve veteranov uredile. Kdor tako misli, je vsaj naiven, če že ne slaboumen. Po doslej še nepreverjenih vesteh, bomo v kratkem znova spoznali, koliko v tej državi pomenimo. Proračunska sredstva za delovanje naše organizacije naj bi bila drastično zmanjšana. Ob tem, ko so bili v vlado znova imenovani ali k njej "pritaknjeni" nekateri "junaki" iz afere Vič-Holmec, bo to že drugo presenečenje v nekaj mesecih. V kratkem je pričakovati še kakšno osamosvojitveno afero, ki jo bodo skuhalo politiki, ki jih ob slovenski osamosvojitvi ni bilo poleg. To jih namreč silno boli, čutijo se ogrožene, zato ne

izrabijo prilike, da se iz slovenske osamosvojitve norčujejo ali vsaj cinično izražajo.

Desetletnica slovenske osamosvojitve, bo, kot vse kaže, potekala za nas klasično, v skladu z navadami iz preteklih desetih let. Za vsako pohvalo ali lepo besedo bomo deležni nekajkrat več klofut. Tisti, ki so bili proti osamosvojitvi, postajajo namreč vse glasnejši in bolj organizirani. Če jih nekaj let ni bilo opaziti v javnosti, prav nič jih nismo pogrešali, čutijo sedaj priliko, da nam pripovedujejo, kako je bila "desetdnevna vojna" v bistvu nekakšna opereta, v kateri oni kot "prekaljeni mački" in daljnovidni ljudje niso hoteli sodelovati. Veljalo bi jih vprašati, zakaj so bežali v tujino, zakaj so tja pošiljali svoje otroke, toda te prilike nimamo. Prav tako jih ne moremo vprašati, zakaj se sedaj vrivajo v našo veteransko organizacijo oziroma zakaj zahtevajo, da njihova sodeluje z nami!

Veterani vojne za Slovenijo! Vsak od nas ve, koliko ima zaslug za slovensko osamosvojitve. Ne glede na to, kolikšen je ta delež, pa ni mogoče zanikati dejstva, da smo bili položeni na oltar domovine. "Žrtvenih darov" je bilo, hvala Bogu, malo, vendar vsakega našega pokojnega tovariša iskreno pogrešamo. Naredimo iz te, za Slovence častitljive obletnice, naš lastni praznik. Ne veselimo se sami, ampak samo s tistimi, ki so bili resnično z nami in za nas. Pustimo "pametne" in "daljnovidne," da imajo proslave na državne stroške v lastnem krogu, kjer se bodo hvalili in si delili odlikovanja in priznanja. Poln Cankarjev dom jih bo, za nas pa ne bo prostora.

Odnos slovenske države do tistih, ki so za njeno osamosvojitve največ prispevali, ni nekaj izvirnega. Podobno so in še vedno ravna marsikje. Tisti, ki so bili ves čas proti slovenski osamosvojitvi, pa so bili ali so še danes celo ministri slovenske države, si lahko kot oblastniki marsikaj privoščijo. Samo nekaj si ne morejo pripisati. Da smo ostali živi po njihovi zaslugi! Preteklost je naša, prihodnost pa si moramo šele pridobiti.

Dr. Stane Granda

DA NE BI OSTALO POZABLJENO

II. del

POSKUS RAZOROŽITVE TERITORIALNE OBRAMBE OBČINE ŽALEC V LETU 1990

Dne 15. maja 1990 smo v OŠTO Žalec sprejeli ukaz komandanta teritorialne obrambe Zahodno-štajerske pokrajine, v katerem ukazuje, "da je potrebno v času do 19. 5. 1990 do 23.00 ure predati vso orožje, strelivo in MES teritorialne obrambe, ki je izven objektov JLA, na čuvanje v objekte JLA - skladišče Bukovžlak" (citirano po navedenem ukazu). Še več, tudi "razdeljeno osebno ali strelno orožje starešinam stalne sestave povleči in predati skupaj z ostalo oborožitvijo in strelivom" (citirano po navedenem ukazu). Izpolnitev tega ukaza bi pomenila popolno razorožitev Teritorialne obrambe občine Žalec¹, če se ne bi pripadniki stalne sestave OŠTO Žalec na čelu s komandantom TO občine Žalec in ob politični podpori Sveta za splošno ljudsko obrambo in družbeno samozaščito Skupščine občine Žalec izpolnitvi takšnega ukaza uprli². S tem

Piše: Emil Pižorn

dejanjem smo ohranili vso orožje in strelivo, last "delovnih ljudi in občanov občine Žalec," oziroma Teritorialne obrambe občine Žalec in tako bili eden izmed tistih trinajstih OŠTO v Sloveniji, ki so postopali, kot so dogodki leta 1991 pokazali, pravilno in pogumno.

S tem se je začelo obdobje napetosti in negotovosti, ki se je navzven manifestiralo v uvedbi stalnega dežurstva³ in stražarskega varovanja objekta, v katerem je bilo uskladiščeno orožje TO. Nevarnosti, ki nam je pretila, vsaj na naši ravni nismo zaznavali, s tem pa ni rečeno, da je ni bilo. Tako je za dan 4. 7. 1990 Jović zapisal: "...Ukaz vojski (JLA, op. p.) za začetno stopnjo vojne pripravljenosti bi pomenil, da vojska izpolni svoje načrte, ...orožje TO bi prevzeli tudi še v preostalih 12 slovenskih občinah..." (Jović, 1996:160).

Še večja nevarnost oborožene intervencije je pretila v avgustu 1990, ko je Jović (1996: 171) zapisal: "Vojska bo dodelala podobne predloge za ZIS in za predsedstvo (SFRJ, op. p.) v nekaj dneh. Treba jim je pobrati ostanek orožja ter rigorozno uporabiti vse zakonite ukrepe, vključno s kazenskimi."

Pri tem je bilo tveganje tako za pripadnike stalne kot tudi

rezervne sestave, ki smo opravljali naloge dežurstva in stražarske službe, res veliko.⁴

RAZSELITEV OROŽJA IN STRELIVA V TAJNA SKLADIŠČA

Ciklična stanja napetosti ter realna nevarnost oboroženega posega JLA z nalogo zaseči nepredano orožje, je pripeljalo do odločitve o njegovi razselitvi na tajne lokacije.⁵

V TO občine Žalec je bilo potrebno razseliti prek 1600 kosov lahkega pehotnega orožja (kar je prek 160 zabojev) ter pripadajoče strelivo. Minsko eksplozivna sredstva, mine za netrzejne topove, bombe ter granate za protiletalske topove 20/1 mm so (zaradi ustrežnejših pogojev hranjenja) bila uskladiščena v skladiščih JLA.

Osnovna namera je bila razseliti orožje in strelivo čim bliže mobilizacijskih zbirališč enot TO na varne, z ljudmi pokrite lokacije. Spominjam se, da mi je takratni komandant TO občine

dal pri izbiri skrivališč oziroma tajnih lokacij povsem proste roke. Povedal mi je samo to, za katere enote jih je potrebno najti ter me zadalžil za organiziranje lokacij na severnem delu takratne občine Žalec.

Po razmisleku, upoštevajoč namero in varnostne ukrepe, sem se neko popoldne odpravil proti Zgornjim Grušovljam, Založam, Dobriču in Andražu in pri svojih znanih ljudeh iskal pomoč za uresničitev tvegane in nevarne naloge. Tako kot čez celotno zgodovino slovenskega naroda sta se tudi tokrat pokazali veliko domoljubje in visoka narodna zavest slovenskega kmeta, saj oklevanja skorajda ni bilo. Oklevanje in negativen odgovor sem doživel samo pri dveh domačijah, katerih imena bodo šla z menoj v grob.

Emil Pižorn, univ. dipl. politolog
(nadaljevanje prihodnjič)

¹ Borislav Jovič je v svoji knjigi *Poslednji dani SFRJ*, izvodi iz dnevnika, zapisal: "17.maj 1990. Sprejmemo ukrepe, da se v Sloveniji in Hrvaški vzame orožje iz civilnih skladišč TO in se preseli v vojaška skladišča. Ne bomo dovolili, da orožje zlorabijo v možnih spopadih ali za nasilno odcepitev. Praktično smo jih razorožili. Formalno je storil to načelnik generalštaba, toda dejansko po našem nalogu. Slovenci in Hrvati so ostro reagirali, vendar ne morejo nič." (Jovič, 1996: 144)

² Ko je pisec tega sestavka v času od 15. 5.- 19. 5. 1990 predlagal, da bi vsaj del orožja poskrili, je dobil odgovor oziroma komentar: "Kaj bi se izpostavljali."

³ Dne 19. na 20. maj 1990 je bil pisec tega sestavka prvi stražar in dežurni častnik obenem, ki je varoval orožje TO občine Žalec (glej knjigo operativnega dežurstva OŠTO Žalec in delovno beležnico pisca).

⁴ Za prestano napetost, vložen trud ter za pokončno moralno držo ni bila od države izrečena niti najmanjša zahvala, nasprotno, marsikdo izmed pripadnikov stalne sestave OŠTO Žalec je kasneje celo rahlo trepetal za službo.

⁵ V načrtih delovanja TO na začasno zasedenem ozemlju so bile predvidene tudi tajne lokacije za hranjenje MES in orožja, imenovane elementi partizanske baze. V tej situaciji so se pokazali kot neprimerni, saj so bili od mobilizacijskih zbirališč enot TO preveč oddaljeni, skratka organizirani so bili za povsem drugačno situacijo oziroma vojaške okoliščine.

VOJNI VETERANI ZA STRPNOST DO TUJCEV

Vodstva treh organizacij - članic Svetovne veteranske federacije iz Slovenije ocenjujemo, da naše članstvo v zvezi z vse bolj perečimi odnosi do tujih beguncev in azilantov podpira uradna stališča državnih institucij Republike Slovenije.

Ta naša opredelitev izhaja iz programskih načel organizacij, ki jih predstavljamo. V njih pa so poleg temeljne vrednote domovinske zavesti in domoljubja na visoki vrednostni ravni tudi solidarnost in človekoljubje.

Do teh vrednot smo še bolj občutljivi in pozorni, ker izhajamo iz generacij ki so doživljale strahote vojnega nasilja tudi nad civilnim prebivalstvom.

K nasprotovanju nestrpnosti do tujcev pa nas zavezujejo tudi dokumenti naše mednarodne organizacije - Svetovne federacije veteranov, ki je že pred leti opozarjala na vprašanja ksenofobije. Na zadnjem jubilejnem zasedanju svoje Generalne skupščine lani decembra v Parizu pa je sprejela tudi resolucijo proti nestrpnosti do tujcev kot eni temnih strani sodobne civilizacije.

Ob tem našem javnem nastopu ne želimo ocenjevati dosedanjih ravnanj oblasti, sredstev javnega obveščanja ter posameznih lokalnih pojavov odbojnosti do tujcev. Ugotavljamo pa, da gre v veliki meri za neobveščeno in neosveščeno, nikakor pa ne za izraze grobe ksenofobije. Prav tako sodimo, da pojav velikega števila beguncev in azilantov v naši državi ni trenutno in lokalno omejen ter ga bo morala slovenska družba resno in bolj celovito obravnavati še nekaj časa - tudi ob pomoči nevladnih organizacij in javnega mnenja.

Vendar bomo pri izvajanju teh usmeritev uspešni le, če se jih bomo lotili brez predsodkov ter le, če bomo preprečili, da bi ta vprašanja postala polje politikantskih obračunavanj ali celo populistične promocije posameznikov.

Člani naših organizacij lahko z modrostjo in izkušnjami ljudi, ki so osebno doživljali stiske in tegobe, ki spremljajo vsako vojno ali oborožen spopad, po svojih močeh pomagajo pri urejanju položaja tujih beguncev in azilantov, ki bo human do prizadetih in brez škode za okolje, kjer so začasno nastanjeni ter ob tem celo v korist mednarodnega ugleda samostojne slovenske države.

Ivan Dolničar, predsednik Zveze združenj borcev NOB Slovenije
Srečko Lisjak, predsednik Zveze veteranov vojne za Slovenijo
Ivan Pivk, predsednik Zveze društev vojnih invalidov Slovenije

PRETEKLOST ALI PRIHODNOST

Ob zadnjem obisku v domovini me je presenetil negativen odnos velikega števila Slovencev do veteranov in usmerjenost v preteklost namesto v prihodnost, pri čemer je kazanje s prstom na izdajalce v drugi svetovni vojni prikazano zelo enostransko.

Ni dvoma, da je za našo prihodnost in obstoj svobodna in neodvisna država edina garancija. Brez lastne države bi Slovenci kot narod verjetno kmalu izginili. Veterani smo bili med tistimi, ki jim je bil boj za lastno državo samo po sebi umeven ali celo sveta dolžnost. Nekateri med njimi so izgubili življenje, postali invalidi ter pustili za sabo nekaj nepreskrbljenih otrok. Moti me predvsem odnos medijev do veteranov, katerih medvojna prizadevanja za osamosvojitve Slovenije so bila večkrat javno zasramovana. Neupravičeno se jim pripisuje celo krivda za vse vrste nepravilnosti, kot so razne vrste gospodarskega kriminala, nezakonitega prisvajanja dobrin, prodajanja in izkoriščanja skupnih dobrin, nalaganja prigrabljenega bogastva v tujini. Ni minilo še deset let, pa že pozabljamo, zakaj smo se s plebiscitom enotno odločili za samostojnost. Pozabljamo, kakšen je bil odgovor Jugoslavije na to, za nas tako pomembno odločitev. Pozabljamo, da bi nas s tanki poteptali, če se jim ne bi odločno uprli in si z orožjem na barikadah izborili svojo neodvisnost.

Prehodno obdobje po osamosvojitvi je seveda zelo težavno, še posebej po vseh letih, ko smo v Jugoslaviji bili navajeni, da se je o razpolaganju sredstev odločalo v Beogradu, in tudi vedno priskočilo na pomoč, če je zmanjkalo denarja. Samostojnost pomeni tudi odgovornost, da smo sedaj svoji gospodarji. Porodne težave so pričakovana cena za samostojnost pri čemer vse prehitro pozabljamo na vzroke, ki so pripeljali do nujne odločitve za samostojno državo.

Prav tako se odpirajo tudi vprašanja o izdajalcih v polpretekli zgodovini, a se osvetljujejo zelo enostransko. Odpira se dilema, kdo je izdajalec oziroma kako definirati pojem izdajalca. Lahko bi se vprašali, ali je prvi ustreljeni izdajalec Erlich izdajalec zato, ker je zahteval samostojno Slovenijo? In kako bi razložili dejstvo, da so ga ustrelili na Streliški, še preden so ustanovili vaško stražo in protikomuniste? Če za primer navedem zanimivost, da delovanje Jugoslovanske državne varnosti, znane kot UDBA,

še 10 let po osamosvojitvi ostaja nedotakljiva tema. Še sedaj niso bili objavljeni sezname njenih uslužbencev niti imena njihovih plačanih prostovoljnih in prisilnih pomagačev. Njihova glavna naloga je bila ohraniti tedanjo oblast in oblastnike ter vse dobrine pod vodstvom komunistične partije, še posebej pa največjo pridobitev, bratstvo in enotnost jugoslovanskih narodov. Kaj bi se zgodilo, če bi tudi te ožigosali za izdajalce, saj njihovo delovanje ni bilo zmeraj v interesu slovenskega naroda. Če smo dosledni, so pravzaprav podpirali državo in ustroj, ki je izkoriščal Slovence, nekateri so celo sodelovali pri preganjanju slovenskih domoljubov. Prav tako bi lahko postavili vprašanje, če ne bi bilo potrebno pred sodišče poklicati tiste, ki so skupaj z jugoslovanskimi oblastmi pomagali nacionalizirati zemljo, hiše in podobno. Vsi vemo, da so bili izdajalci v drugi svetovni vojni domobranci in njim podobni, ki so se udinjali okupatorju, Nemcem ali Italijanom. Pozabljamo pa, da je bil v tistem času slovenski narod sila pobožen, v Evropi pa se je bila bitka nad brezbožnim boljševizmom, ki je hotel izkoreniniti religijo. Tako so se mnogi priključili domobrancem, še posebej ko se je izvedelo, da se tudi po naših gozdovih zbirajo neke vrste "banditi," ki se imenujejo partizani, in so že obračunali z nekaj sodelavci okupatorja. Marsikdo se je odločil za obrambo svoje domačije, kar je bil eden od vzrokov nastanka vaških straž, legije smrti in kasneje zloglasnih domobrancev. Mnogi so stopili na stran okupatorja sveto prepričani, da je to najboljše, kar lahko store za ohranitev svete katoliške vere ter vsega, kar je imelo vrednost kot slovensko.

Vzporednico bi lahko potegnili s sodelavci komunistične partije, v okviru katere je bilo za zaščito interesov socializma in v imenu ljudstva storjeno dosti gorja. Vendar medtem ko se o nečistih dejanjih domobrancev na veliko piše, nihče ne spregovori o tem, da so tudi sodelavci komunistične partije, na primer, sodelovali pri pobojih slovenskih državljanov, ki so jih zavezniki vrnili iz Avstrije. Najbolj bode v oči, da obsojeni na smrt za svoja dejanja niso bili nikoli obsojeni. Ena redkih izjem je general Rupnik, ki so mu po takratnih zakonih vendarle sodili, čeprav danes nihče ne ve, kje je njegov grob. Večina obsojenih pa ni nikoli videla sodnika ali sodišča. Med tako imenovanimi izdajalci so bili celo

dojenčki, ki niso mogli ničesar izdajati, saj se še govoriti niso imeli časa naučiti. Kakšen od bivših krvnikov bi lahko o dogodkih iz tistega časa kaj več povedal, tudi zloglasna "krvava Tatjana" iz taborišča Teharje menda še živi, našel pa bi se še kdo drug. Vendar zaenkrat za zloglasne dogodke vemo le po pripovedovanjih redkih, ki jim je uspelo pobegniti. Vojne ujetnike, pospremljene z angleškimi stražami, ki jih je Avstrija vrnila partizanom, so partizani zasliali in razvrstili v tri skupine.

Večino so med zaslišanjem preteпали, mučili in se nad njimi izživljali, ter jih tudi obsodili brez sodnega procesa. Na koncu so jih odpeljali v kočevske gozdove, kjer so likvidatorji poskrbeli, da jih je doletela zaslužena kazen. Likvidatorji so bili večinoma pripadniki 26. divizije, ki jim je pomagala slovenska OZNA. Zanimivo je, da skoraj ni mogoče najti enega od takratnih likvidatorjev, ki bi nam lahko povedali kaj zanimivega o takratnih dogajanjih, saj so skupaj z žrtvami končali v nezaznamovanih grobovih. Dezerterje, nezaželene priče, ki jim je uspelo pobegniti v Avstrijo, so se takratne oblasti na vsak način hotele rešiti, tudi s pomočjo agentov UDBE. O številu likvidiranih se rado molči, javna občila se držijo rezervirano, če se pa že govori o tovrstnih žrtvah, se njihovo število skuša zmanjšati. Kljub temu se številke izdajalcev zdijo nenavadno velike za tako majhen narod kot je slovenski. Bolj verjetno je, da so žrtve padale po nalogu iz Beograda. Znano je, da revolucija ne trpi nasprotnikov, še posebno ne takšnih, ki se jih ne bi dalo z lahkoto prevzgojiti, kot so zakrknjeni klerikalci, bolje stoječi kmetje, ki bi nasprotovali kolektivizaciji zemlje, nazadnjaško ali celo nacionalistično usmerjena slovenska inteligenca, ki bi se verjetno uprla "jugo-slovenizaciji" in ideologiji, ki je prihajala iz Sovjetske zveze. Pripadniki revolucije so se hoteli znebiti potencialnih kontrarevolucionarjev, še posebno oboroženega dela le-teh, ki pa so bili takrat vrnjeni domobranci in z njimi dosti civilistov z družinami in otrok. Znana je nesrečna usoda ranjencev s Turjaka; ali tistih z bolniškega vlaka Rdečega križa, ki je bil ustavljen blizu Kranja, in ni nikoli prispel v Avstrijo.

Moj namen ni, da bi zagovarjal domobrance, marsikdo si je kazen verjetno zaslužil. Bolj zaskrbljujoče je dejstvo, da se zmagovalcem sploh ni

zdelo potrebno dokazovati krivde. Da se ljudje ne bi preveč vznemirjali, so tedanje oblasti likvidacije izpeljale brez vednosti naroda, tako da se sedaj preživeli partizani zaklinjajo, da o tem niso nič vedeli. A tudi večina Nemcev trdi, da sploh niso vedeli za obstoj koncentracijskih taborišč.

Dejstvo je, da pri javnem odpiranju kočljivih tem, izdajstva in nečistih rok udeležencev naše polpretekle zgodovine v medijskem prostoru manjka velika mera konsistentnosti. Če se že trudimo objektivno ovrednotiti preteklost in toliko energije usmerjamo v preteklost, bi morali enakovredno in brez sprenevedanja odpreti vse stare rane, ne le tiste, ki jih hočemo videti ali ki se jih sme videti.

Še pomembneje kot doslednost pri vrednotenju zgodovine pa je sedanjost. Za vse nas bi bilo veliko bolje, če bi pogled namesto v preteklost usmerili v prihodnost, se spopadli s sedanjimi težavami, ki jih ni malo, in poskrbeli, da bi sedanjost naredili bolj kvalitetno za prihajajoče generacije.

Marjan Furlan

SLOVENSKA ZGODBA

(kratkočasno razmišljanje o novejši slovenski zgodovini)

Naj takoj na začetku priznam bralcu, da nisem poklicni zgodovinar, a me vendar zanima predvsem moja lastna usoda, ki je kot majhno kolesce vpeta v neusmiljeno kolesje zgodovine. Berem, poslušam, premišlujem in sklepam o naši novejši, slovenski zgodovini. Zakaj smo se pravzaprav borili? Moja stara in nepremagljiva napaka je še vedno, da pri presojanju zgodovine, tako današnjega kot tudi včerajšnjega dne, iščem predvsem preprosta, preverljiva in očitna dejstva, na podlagi katerih delam preproste sklepe, ki niso odvisni od uradnih smernic, temveč le od delovne sposobnosti mojih sivih celic.

Življenje me je tudi izučilo, da se svojevoljno ne podajam v nobene mračne špekulacije. Če pa kdaj le pride do tega in se pravočasno zavem, da nekdo poskuša z menoj manipulirati, se nemudoma in z vsemi silami poskušam vrniti na trdna in realna tla. Zato tudi v tem kratkočasnem razmišljanju o novejši slovenski zgodovinski usodi vztrajam vedno le na tistem, kar stoji nepremično kot granit: na dejstvih. Tako iz teh resničnih, dokazanih in dokumentiranih dejstev, z veseljem samostojno sklepam naprej. Tako si lahko mirne duše dovolim tudi lastno mnenje in - Bog pomagaj! - celo kakšno lastno sodbo. Seveda pa absolutno vztrajam na zahtevi, da so vsa moja mnenja in sodbe trdne le toliko, kolikor so trdna in dokazana dejstva, ki sem jih osebno preveril in se osebno prepričal o njihovi verodostojnosti.

Naj ima zato bralec ob branju tega razmišljanja te predpostavke stalno pred očmi. To je to. In četudi je ta naš ljubi svet prepoln različnih mnenj, je na svetu še vedno dovolj dogodkov, ki so jasno opredeljivi, ki so se definitivno zgodili in katerih posledice so za nas Slovence več kot ugotovljive, saj moramo z njimi živeti vsak dan. Pojdimo od samega začetka.

Prejšnje stoletje se je začelo z grozovitim pretresom, ki so ga zgodovinarji poimenovali prva svetovna vojna. Njenih učinkov in posledic svet ne more ne prezreti, ne spregledati. Za nas, Slovence, je bil končni rezultat te evropske katastrofe več kot tragičen. Ob njenem koncu nas je ostalo skoraj pol manj, dokončno in nepovratno smo izgubili osrednji del svojega nacionalnega ozemlja, skupaj s spomeniki svoje pradavne državnosti, izgubili smo svoje morje in Primorsko. To so bili na kratko glavni dosežki tedanjih slovenskih politikov, ki so si upali to morbidno stvar imenovati narodna rešitev. Ne, hvala za takšno narodno rešitev. Če bi sam živel v tistih časih, bi brez vsakršnega odlašanja veliko raje ostal v starih, znanih razmerah, ki jih danes nekateri tako radi imenujejo suženjstvo in hlapčevstvo slovenskega naroda. Neizpodbitna resnica je, da smo v tistih okoliščinah Slovenci živeli in preživeli vso našo znano zgodovino, napredovali v duhu in na telesu, se zapisali v svetovno zgodovino, igrali na mnogih toriščih pomembno vlogo, dajali Evropi papeže, vladarje, velike diplomate. Prvi v Evropi smo zapisali svojo slovensko besedo na papir, pokazali vsemu svetu, kako se dejansko uresničuje demokracija, ustvarili najdragocenejše glasbene bisere, hkrati z drugimi evropskimi narodi pisali in tiskali knjige, med prvimi celotno Sveto pismo, vzgajali cesarske otroke, skrbeli za duhovno življenje cesarskih družin, posedli prvega škofa na novoustanovljeni dunajski škofijski sedež, ustvarili znameniti zbor Dunajskih dečkov, v osebah več deset rektorjev vodili dunajsko univerzo, bili med vodilnimi v Evropi v kulturi, znanosti, umetnosti, arhitekturi, na poti v vesolje - in tako naprej, brez konca. Opismenili smo celo Indijance in poleg Združenih držav s svojim zgledom pomagali pri modrih zgodovinskih odločitvah celo Vietnamcem! Prvi smo prešteli Kitajce, dosegli najvišjo čast na kitajskem dvoru, ki jo je kdaj koli dosegel kak Nekitajec. Zakaj bi morali pozabiti, da smo prvi izračunali temperaturo sončeve površine, prvi fotografirali na steklo, izumili poštno znamko, pa šolski atlas - saj je preveč, da bi naštevali vse. Je to morda res suženjstvo? Je to morda res hlapčevstvo? In je - obratno - tako hvaljena svoboda tisti balkanski primitivizem, v katerega so nas povlekli naši politiki in katerega tragične in gnusne manifestacije smo komaj preživeli?

Naša slovenska zgodovinska znanost nam je vcepila fiksno idejo, da je bila v tistem času to edina možnost za narodno preživetje. Toda - niti v veselju, še manj pa v vsakdanjem človeškem in narodovem življenju pojem "edina možnost" ne obstaja! Ena je le resnica, možnosti pa je že po definiciji v principu vedno nešteto. Sicer možnost kot taka sploh ne bi bila možnost. Kaj se je od vsega možnega zgodilo, vemo in čutimo na vsakem koraku in vsak dan. Mozgati, kaj bi se lahko zgodilo, če..., je čista izguba časa. Zato je zanimivo pogledati, kako se je obnašala takratna slovenska politika in njeno najvišje vodstvo, kajti prav iz tega se lahko tudi danes nekaj naučimo.

Kaj so takratni cerkveni veljaki, ki so menda (tako mnogi zatrjujejo) kar goreli v skrbi za usodo svojega vernega ljudstva, dejansko menili o Slovencih in Sloveniji, je nedvomno najbolj zanesljivo videti iz ravnanja in besed kakšnega eminentnega predstavnika te Cerkve. Da so bili na čelu gibanja za jugoslovansko opcijo najvišji izmed njih - Jeglič, Korošec, Krek, se ve. Kaj pa so o slovenskem narodu, njegovi suvereniteti, o državitvornosti in preživetju menili ti možje, naj pove tale zapisana misel uglednega in mnogokrat citiranega filozofa A. Ušeničnika, duhovnika in profesorja: "Če torej Slovenci in Hrvati niso en narod, zakaj ne bi mogli postati en narod? Politična formacija, ki bi na to vplivala, ...ni nemogoča ...asimilacija pa ni, da bi morala biti enostranska... Izmed kulturnih dobrin bi morali žrtvovati Slovenci pač le jezik, pa 'individualnost'. Narodna 'individualnost' pa je le tedaj nekaj pomembnega, ako je narod sam zase dosti močan, da se lahko kulturno vsestransko razvija." (*Slovenci in Hrvati*, Č 7, 1913, 436)

Dovolj, celo preveč besed, ki do golega razgaljajo miselni svet bednih nosilcev te dušebrižne politike. Že s tem, da bi le komentiral zgornje besede, bi se umazal pred slovenskim narodom, zato sem raje tiho. Ta isti veljak pa je na nekem drugem mestu vznemirjen vzdihnil: "Pa zakaj se Slovenci upirajo združiti s Hrvati, saj bi izgubili le jezik, vero bi pa ohranili...!"

Zelo bi bil vesel (predvsem zaradi usode duš teh slovenskih politikov), če bi bil prepričan, da ti in ostali slovenski narodni veljaki tisti čas resnično v svoji dobri veri ali pa v svoji sveti preproščini niso videli nobene druge možnosti kot izničiti vsa dotedanja zgodovinska dejstva in se enostavno odpovedati zgodovinski pravici Slovenije do lastne države ter brez vsakih zadržkov sprejeti južnoslovansko opcijo kot edino zveličavno možnost za preživetje slovenskega naroda.

Bojim se, da je bil le knezoškof Jeglič med tistimi poštenjaki, ki so se podzavestno zavedali in sramovali svoje nenačelnosti. To je mogoče sklepati iz zapisa v njegovem dnevniku kmalu po tem veličastnem dosežku tedanje slovenske proti narodne jugoslovanarske politike. Obupan je namreč zapisal: "Potem smo pa naredili napako..." (*Dnevnik*). Za druge junake tako imenovane slovenske (od)rešitve na Balkan pa je mogoče le slutiti, da so tako ravnali prav nalašč, čeprav so se dobro zavedali kaj delajo. Celo sam predsednik ZDA Wilson se je na mirovnih pogovorih na glas čudil, zakaj vendar ti nori Slovenci nočejo svoje lastne, samostojne države. Kako bi se šele čudil, če bi vedel, da so slovenski politiki sami šli prosit italijanske generale, ki so se junaško skrivali v Benetkah, naj za božjo voljo že pridejo in okupirajo Trst in slovenske dežele. Tako dr. Josip Ferfolja, predsednik tržaškega narodnega odbora, ki je tudi sam odnesel tajne dokumente o minskem polju pred Trstom, da so italijanske ladje lahko varno priplule v pristanišče! Temu se reče v jeziku preprostih ljudi VELEIZDAJA! Tega umazanega in za Slovence usodnega dejanja niso mogli preprečiti niti hrabri slovenski topničarji na savudrijskem rtiču, ki so streljali na korveto, s katero so narodni izdajalci odpluli prodajat svoje ljudstvo fašističnim iredentistom. Žal niso zadeli... resnično škoda! (*Temeljni problemi primorske politične zgodovine*, Dušan Kermavner, 1977, 12, 13, in *Slovenci v desetletju 1918 - 1928*, dr. Josip Mal, 1928).

Milan V. Smolej
(nadaljevanje prihodnjic)

LAŽI O VOJNI ZA SLOVENIJO LETA 1991

Piše: mag. Tomaž Teropšič

V jugoslovanskem oz. srbskem časopisju, periodiki in raznih publikacijah se je in se še pojavlja trditev, da je leta 1991 JLA v Sloveniji posredovala brez ostrega streliva. Iz tega sledi sklep, da "tisti grdi Slovenci ne razumejo šale in so začeli pobijati neoborožene vojake." Najbolj žalostno pri vsem tem pa je, da lahko takšne izjave prebiramo tudi v slovenskem časopisju.

Konec leta 2000 sem v Ljubljani kupil knjigo o CII v srbskem jeziku (Marko Lopušina: CIA protiv Jugoslavije - drugo dopunjeno izdanje; Narodna knjiga - Alfa, Beograd 2000, 275 strani). Na strani 155 je zapisano: "Vrhunac agenturnog delovanja Janeza Drnovškega, a potom i Ante Markovića bilo je sprečavanje vojne intervencije JNA, odnosno slanje Jugoslovenske armije u Sloveniju bez municije i metka u cevi. Posle 1981. i događaja na Kosovu, kada je vojska, takode intervenisala bez bojeve municije, ovo je bio drugi slučaj manipulacije sa armijom, koja je izgubila četrdeset regruta i vojnika i koja se oktobra 1991. povukla poražena iz Slovenije."

Granate 20 mm iz zaplenjenih bojnih oklepnih vozil JA v Krakovskem gozdu. Primerno onesposobljene hrani Posavski muzej Brežice.
(Foto: Studio Rožman Brežice)

Ne vem, ali take trditve sodijo v kategorijo specialne vojne proti Sloveniji. Vsekakor sodijo v kategorijo umivanja rok zaradi poraza v Sloveniji, zraven pa gre še za "prilepljanje" moralnih kompleksov na naš račun, ker smo "pobijali neoborožene rekrute in vojake." V katero kategorijo sodijo pri tem nekateri slovenski novinarji, ne vem, bo pa to za njih zelo žalostno, če se bo nekoč pokazalo, da so morda samo nekritično prepisovali. Noben resen človek takim trditvam ne verjame. Ker pa obstajajo tudi "nejeverni Tomaži" so le-ti vljudno vabljeni v Posavski muzej Brežice, kjer jih bomo prepričali v nasprotno. V muzeju hranimo razne dokaze po sistemu "naš narod dokaze hrani". V Posavskem muzeju Brežice (grad Brežice) hranimo precej video gradiva, tudi video posnetek Televizije Beograd. Ta zelo znan posnetek prikazuje, kako letala RV in PVO OS SFRJ raketirajo položaje TO RS v Posavju. Na voljo je tudi precej fotografskega

gradiva in seveda trodimenzionalnih predmetov. Omenim naj preluknjano SMB srajco poročnika Roberta Finka, namestnika poveljnika Intervencijske enote TO Brežice. Poročnik Fink je bil 27. junija 1991 v Rigoncah težko ranjen z rafalom iz težke strojnice. V depoju muzeja hranimo več vrst granat (primerno onesposobljenih) iz zajetih BOV-ov v Krakovskem gozdu ter lanser raket, ki jih je odvrгло letalo po raketiranju položajev teritorialcev v Krakovskem gozdu. Takšnih in podobnih predmetov imamo še nekaj in upam, da bodo nekoč "zagledali luč sveta" na kakšni občasni razstavi ali stalni postavitvi muzejske zbirke o vojni v Posavju.

Toliko o vojski "bez municije i metka u cevi," v nadaljevanju pa nekaj o pobitih rekrutih in vojaki. Ko sem bil gojenec (pitomac) Šole za rezervne oficirje, mi je predavatelj obrazložil,

da lahko gredo v boj samo usposobljeni vojaki. Rekruti (vojaški novinci) pa to vsekakor niso. Zato je krivda vsekakor na strani tistih, ki so rekrutom dovolili (oziroma so jim ukazali) odhod v oborožene spopade. Avtor knjige Marko Lopušina navaja izgubo štiridesetih rekrutov in vojakov. Le zakaj je pozabil omeniti podoficirje in oficirje? V Posavju (Prilipe, Krakovski gozd) sta v spopadih izgubila življenje vsaj dva oficirja JLA. Nekaj več o tem izvemo iz spominske izjave deseterja JLA Bahrudina Kaletoviča z naslovom Televizijska izjava iz Krakovskega gozda.

mag. Tomaž Teropšič

TELEVIZIJSKA IZJAVA IZ KRAKOVSKEGA GOZDA

Posavski muzej Brežice (zanj direktor mag. Tomaž Teropšič) in PO ZVVS za Posavje (zanj predsednik polk. Mitja Teropšič) načrtujeta v letu 2001 izdajo spominskega zbornika Posavje 1989-1991. Izšel naj bi ob deseti obletnici odhoda zadnjega JLA vojaka iz Slovenije. V njem bo več kot šestdeset spominskih izjav udeležencev dogodkov v Posavju (občine Brežice, Krško in Sevnica) iz omenjenega obdobja. V zborniku pa bo objavljeno še precej fotografij, dokumentov in zemljevidov, ki bodo s svojo pričevalnostjo dopolnjevali spominske izjave.

- "Kako je?"

"Prekleta."

- "Zakaj je potrebna ta vojna, ta bitka?"

"Oni se želijo menda odcepiti, mi pa jim menda tega ne dovolimo. Moj bog, da bi se le lahko vrnil domov!"

To bi lahko bile besede kateregakoli vojaka katerekoli vojske v katerikoli vojni. In so besede, ki imajo veliko sporočilno moč. Spregovoril jih ni kakšen pomemben politik ali poveljujoči general, temveč desetar Jugoslovanske ljudske armade leta 1991 v Krakovskem gozdu.

Pravzaprav gre za televizijski pogovor med devetnajstletnim pripadnikom JLA Bahrudinom Kaletovičem in novinarjem Jutela Ivico Puljičem na položaju v Krakovskem gozdu poleti leta 1991. Zaradi te izjave je Bahrudin takrat postal najbolj priljubljena medijska osebnost v rojstni Tuzli in tudi drugod po Jugoslaviji.

"Bilo mi je grozno, najljubši prijatelj mi je umrl na rokah, skupaj sva igrala v domu JLA, sam sem gledal le, kako naj bi preživel in kako bi se čimprej vrnil domov." Toda doma je Bahrudina čakala prava vojna, ki se je ni mogel otresti kar polna štiri leta. Zdaj pravi, da bi vse skupaj najraje pozabil, če bi le mogel. Vse, kar ga še zanima, je kako bi preživel ter prehranil ženo in štiriletno hčerko Esmeraldo. "Igram po kavarnah - za stotaka (100 mark) na večer in večerjo," pripoveduje.

Te dni smo ga obiskali na družinskem domu na koncu Tuzle, nasproti bolnišnice v Kreki. Ko smo se napovedali, nas je prijetni otroški glasek ljubko povprašal: "... kdo pa bi ga rad?", ko pa smo se predstavili, je glasek odžebal: "Samo trenutek, takoj bom poklicala očka." Pozneje smo zvedeli, da smo govorili

s plavalaso Bahrudinovo hčerko Esmeraldo, ki ji je zdaj štiri leta.

Bahrudin Kaletovič ni ravno zgovoren človek. Na kratko nam je povedal, da se je rodil v Mošniku, tuzlanskem naselju, kjer se začne mestno obrobje. Izučil se je obrti in kot oče postal strugar. Potem se je začela vojna. Prišlo je leto 1991. Vojna v Sloveniji ga je doletela v karlovški vojašnici. Nekega dne so jih pobrali in jim povedali, da gredo v Slovenijo, ker Slovenci spreminjajo mejne oznake.

"Prišli smo v Slovenijo, pa pravzaprav nismo niti dobro vedeli, kje smo. Šele pozneje smo zvedeli, da so v bližini Cerklje z vojaškim letališčem. Bilo je hudo. Gledal sem samo, kako bi si ohranil živo glavo, kot nekakšnemu desetarju pa so mi podredili tri zelence (mlade oz. še ne usposobljene vojake), ki so komaj prišli med vojake. Nič mi ni bilo mar, samo da bi ostal živ. Že takrat sem spoznal, da smo bili le kmetje v njihovi (JLA) šahovski igri. Okrog nas so se motali nekakšni oficirji, vse je bilo pomešano ..."

Dela rakete NRZ (nevođeno raketno zrno) 128 mm, imenovane tudi "munja," najdena septembra 1991 v Krakovskem gozdu, ki jo danes hrani Posavski muzej Brežice.

(Foto: Studio Rožman Brežice)

V Bahrudinovi zgodbi o vojni v Sloveniji ni nobene politike. Vse, kar ve, je to, da tam pravzaprav ne bi smel biti. Na rokah mu je umrl najboljši prijatelj iz vojašnice ... V tistem času nekaj najhujšega, kar ga je lahko doletelo. Kaj pa potem? Morda bo tudi sam ob glavo ... Ko se je z njim pogovarjal Jutelov novinar, so bili njegovi odgovori povsem preprosti in človeški. Saj niti ni hotel vedeti, kako se bo razpletla vojna.

“Vse, kar se mi je takrat pletlo po glavi, je bilo, kako si ohraniti živo glavo in se izvleči iz pekla,” pripoveduje zdaj Bahrudin.

Njegova enota je bila na položajih na širšem območju Cerkelj. Imeli so dvanajst bojnih oklepnikov, vendar so bili blokirani z obeh strani. Po spopadih tistega dne se je major Boško Prodanovič začel pogajati s slovenskimi teritorialci.

“Pustili smo tam oklepnike in se naprej odpravili peš. Vdali smo se teritorialcem. Ti so nas, vojake, namestili v lovski dom, oficirje pa spravili za rešetke. V domu nam je bilo lepo. Ljudje so bili ljubeznivi, hrana je bila dobra, po štirinajstih dneh smo se tam lahko spet okopali. Naslednji dan so nam prinesli civilne obleke in vsak se je odpravil po svoje,” pripoveduje Bahrudin. Ko je sam prišel v Tuzlo, so ga iz tamkajšnje vojašnice Husinski upor obvestili, naj štirinajst dni počiva, potem naj se javi v enoto.

“Tako sem bil spet v vojaški uniformi,” pripoveduje zdaj. “Motali smo se naokrog nekaj dni, saj nismo vedeli, kaj početi, bilo nam je dolgčas. Potem je prišel ukaz, naj se pripravimo na umik. Vstopili smo v avtobus, v njem pa so sedeli stražarji z avtomati. Nismo vedeli, kam nas peljejo. Šele proti koncu vožnje so nam povedali, da gremo v hrvaško Djakovo. Takrat pa sem bil že stari vojak. Takoj sem se kot glasbenik zrinil v vojaški klub, tako da me niso poslali na hrvaško fronto. V Djakovu sem ostal do 29. novembra 1991, ko so me demobilizirali.”

Zanimalo nas je, kako je takrat doživljal JLA. Odgovoril je, da je v njej vladala splošna zmeda, da so jih vojaki, ki so prišli mednje iz Srbije, skušali včasih izzvati, da pa takrat še ni slutil najhujšega. “Ko smo kje malo posedli in popili, so začeli prepevati četniške pesmi. Prepričan sem bil, da se šaljijo. Njihovemu petju nisem pripisoval kakšnega posebnega pomena.”

Po demobilizaciji se je Bahrudin vrnil v Tuzlo. Dela je bilo malo, zato je igral po kavarnah. Spomladi leta 1992 je odšel v vojvodinski Bečej na obisk k sorodnikom, pred začetkom bosansko-hercegovske vojne pa se je z zadnjim vlakom vrnil v Tuzlo. Po agresiji se je prostovoljno prijavil v rezervni policijski sestav. To je bilo 17. maja 1992. Zanimalo nas je, zakaj, ko pa se mu je vojna v Sloveniji tako zagnusila.

“Hm, to je bilo nekaj drugega. Šlo je za mojo Tuzlo, za Bosno in Hercegovino. Z očetom sva bila med prvimi prostovoljci za obrambo mesta. V Sloveniji je bilo nekaj povsem drugega. Tam nismo imeli kaj iskati. Šlo je za veliko dezorganizacijo v vojski. Sicer pa so le redki vedeli, kaj naj bi tam počeli, niti vsi oficirji ne. Prepričan sem, da nas oni (mislil je na poveljstvo JLA) niso uspeli psihološko pripraviti na vojskovanje, vse se je zgodilo prehitro. Prepričan sem, da se jim ni posrečilo vsaditi v nas sovraštva do Slovencev, pa čeprav naj bi se vojskovali z njimi. Zato smo bili vsi zmedeni, nič nam ni bilo jasno ...”

V armadi Bosne in Hercegovine je Bahrudin Kaletović preživel štiri dolga leta. Demobilizirali so ga šele 24. aprila 1996.

“Po vsem, kar sem doživel, je bilo tisto v Sloveniji pravi mačji kašelj. Šele tu sem spoznal pravi pekel. Čeprav sem bil ves čas med vezisti, daleč za frontnimi črtami, sem se nagledal vsega. Tudi meni se ni pisalo dobro. Ostrostrelec z druge strani ni bil najbolj natančen, krogla me je le oplazila po vratu,” pripoveduje Bahrudin.

Ves čas, ko pripoveduje o bosansko-hercegovski vojni, pa se mu zastavlja temeljno vprašanje, na katero še ni dobil popolnega odgovora. Kaj se je moralo zgoditi, da so začeli ljudje proti svoji volji tako krivično, nečloveško streljati drug na drugega?

V pogovoru z Bahrudinom Kaletovićem smo se dotaknili tudi razpada Jugoslavije. Bahrudin govori tako kot mnogi Bosanci, ki so se v tej vojni bojevali za Bosno.

“Čeprav sem bil mlad, je bila zame Juga, seveda tista Titova, država po pravi meri. To, kar so zdaj Slovenija, Hrvaška, Bosna, vse to je nekako pretesno, ne morem več skočiti do Bečeja, do Kranja, tja, kamor bi rad. Bil sem na Hrvaškem, tudi Hrvati se tam nekaj motajo, kaj hočemo, so pač Evropa, vendar je tudi med njimi nekakšna napetost, vsak se ukvarja le sam s sabo. Zdaj imamo našo Bosno, pa je nimamo. No, ja, še zdaj bi bil za Titovo Jugo.”

Opomba:

Prispevek je povzet po članku, ki je bil objavljen v Nedeljskem dnevniku 7. decembra 1997 na strani 2. Prispevek z naslovom “Oni se menda želijo odcepiti, mi jim menda ne dovolimo,” sta napisala Faruk Kruševljanin in Zoran Udovičič. Posavski muzej Brežice se Nedeljskem dnevniku zahvaljuje za prijaznost in dovoljenje za ponatis navedenega članka.

Prispevek za objavo priredil
mag. Tomaž Teropšič

PREJELI SREBRNO PLAKETO

Oktobra meseca leta 1941 se je na Čreti nad Vranskim vodila prva frontalna bitka I. Štajerskega bataljona z okupatorjem. Vsako leto ob spominu na te dogodke se zberejo borci in ostali občani iz Spodnje in Zgornje Savinjske doline.

Ob edinem še živečem udeležencu Ludviku Zupancu - Ivu je slavnostni govornik poudaril pomen takratnih dogodkov za celotno gibanje v Sloveniji ter obsodil Heiderjeve zahteve po odpravi avnojskih sklepov.

Za dobro sodelovanje OZVVS Spodnje Savinjske doline, ki nadaljuje tradicijo dobro organizirane TO v občini Žalec, ki tudi leta 1990 ni oddala orožja v skladišča JLA, je v imenu glavnega odbora ZZB NOV Slovenije Jože Božič izročil predsedniku OZVVS Spodnje Savinjske doline Žalec Lojzetu Kampušu srebrno plaketo z listino.

Lojze Kampuš

AKTIVNOSTI POKRAJINSKEGA ODBORA ZVVS ZA GORENJSKO

Novoustanovljeni pokrajinski odbor zveze veteranov vojne za Slovenijo na Gorenjskem ima sedež v Radovljici, vodi ga Peter Zupan iz Radovljice. Med prednostnimi nalogami odbora v letošnjem letu so organiziranje območne veteranske organizacije v Škofji Loki, okrepitev sodelovanja z drugimi veteranskimi organizacijami, posredovanje predlogov za podelitev spominskega znaka ter drugih priznanj. Pokrajinski odbor bo organiziral tudi srečanje nekdanjih aktivnih pripadnikov TO, z več aktivnostmi pa bodo letos na Gorenjskem počastili tudi 10. obletnico vojne za Slovenijo.

Rina Klinar

VETERANOV DOPISNIK

KJE SMO DOLENJCI?

Med prebiranjem zadnje številke našega glasila mi je v oko padlo dejstvo, da med različne člane komisij, ki so bile ustanovljene na seji dne 6. 7. 2000 ni bil imenovan nihče iz Dolenjskega pokrajinskega odbora. Morda se motim, vendar bom posredoval svoje videnje vzroka za takšno stanje.

V okolju, kjer živim, že od samega začetka delovanja naše organizacije nisem opazil prav nobenega delovanja oziroma lahko bi rekel, da delovanja ZVVS v Novem mestu in okolici pravzaprav ni. V vsem času se nismo niti enkrat srečali; vsaj jaz take pobude s strani pokrajinskega odbora nisem ne zasledil, kaj šele prejel; tako, da se bom kmalu počutil, in tega ne trdim samo jaz sam, skoraj osramočen, kajti tudi pri nas so bili domoljubi, ki so v tistih dneh stali za svojimi odločitvami in aktivno ustvarjali državo, v kateri danes živimo.

Med prisego mladih vojakov, na kateri sem bil prisoten, ravno tako niti besedice o junijskih dogodkih 91! Zakaj tako?

Zato vas danes sprašujem, kje ležijo vzroki za takšno neaktivnost, ki jo je čutiti na Dolenjskem? Ali res ni nikakršne volje, da se tudi na našem področju vsaj enkrat letno srečajo vsi tisti, ki so takrat vedeli, kaj jim je storiti? Razni oficirji jugo-armade pa se nam lepo smeji v obraz in prav veselo razpredajo zgodbe o "mini ratu," ki jim je prinesel mir in blagostanje s slovenskimi potnimi listi, s slovenskimi pokojninami in veselo praznujejo razne "slave" v stanovanjih, ki so jih nezakonito zasedli in obdržali do današnjih dni! Ti pa seveda držijo skupaj, saj jih družijo jugo-nostalgija po časih, ko so oni bili NEKAJ oz. NEKO!

Minevajo obletnice, ena za drugo! Mi pa kakor da se jih sramujemo! Umirajo tudi aktivni udeleženci NAŠE vojne, pa ni nikogar, da jim izreče besedo ali dve ob njihovem slovesu! Kar pa se nikoli ne zgodi ob pogrebu kakega udeleženca NOB-a! Mislim, da si tudi udeleženci junijske vojne '91 to še kako zaslužijo!

Skratka, pričakujem (in pri tem nisem osamljen), da se delovanje ZVVS tudi pri nas postavi na vidno mesto, ne pa, da nas tako rekoč ni ne videti, ne slišati!

V prihajajočem letu Vam želim še veliko uspeha in osebnega zadovoljstva pri opravljanju Vašega dela v NAŠI zvezi in NAŠEM glasilu.

Anton Novak

NEKAJ GNILEGA JE V DEŽELI KRANJSKI...

Glede na dejstvo, da smo pred nedavnim vstopili v novo ero, to je v tretje tisočletje, in da je resnica, da sem se zadnjič oglasil v prejšnjem tisočletju, je skrajni čas, da se ponovno oglašim in z mojim pisanjem pripomorem k temu, da bo naslednja številka Veterana le izšla, pa čeprav glasilo Veteran ni in nikoli ne bo moj "privat" časopis, kakor se je lansko leto na uredniškem odboru "nekdo" izrazil.

Nekaterim namreč ni všeč, da se objavljajo članki, ki imajo trdno in neizpodbitno osnovo. Nekateri so z glavo na žalost še vedno nekje globoko in trdno zasidrani v bivšem enopartijskem sistemu, mi pa živimo v demokraciji, ki smo jo izbrali leta '91, mar ne? Zato vem, da ima vsak veteran vojne za Slovenijo pravico pisati, risati, razmišljati in objavljati prispevke s pravico, da se mu njegovo pisanje v celoti in "necenzurirano" objavi v glasilu Veteran! In ravno zaradi ponovne jeze tistega "nekoga" in zaradi mojega osebnega zadovoljstva, uživam, ker sem ponovno začel pisati. "Rambo" je pač včasih "en mejčk'n zleht"...

Sam iskreno želim, da bi naj bila sveta dolžnost slehernega veterana, da vsaj enkrat poda v naše glasilo svoj prispevek, naj bo take ali drugačne vsebine, da se ne bomo vedno ponavljali eni in isti. Pri novi uredniški politiki glasila pa bi želel pohvaliti predsedstvo in uredniški odbor, saj je sprejelo ukrep, da ne bo več objavljalo nepodpisanih člankov, in prav je tako! Skrivanje za veteransko številko je zame osebno izredno strahopetno dejanje, ki me spominja na režim še ne tako oddaljenih "partijskih celic." Obenem pa mi je razumljiv tudi strah piscev pred izgubo zaposlitve ali pred pranjem možganov s strani "šefov," toda lepo

vas prosim, v Sloveniji imamo vendar "apolitično" vojsko, če pa njeni pripadniki hodijo na volišča in katero stranko volijo, tega pa ne vem. Ker pa smo veterani tudi apolitična organizacija, se opravičujem, če sem se preveč ukvarjal s politiko. Če se namreč z njo dalj časa ne ukvarjam, potem se začne ona z mano, zato sem v svoji knjigi tudi temu naredil konec, ko sem zapisal: "Slovenski parlament je kot zaboj gnilih jabolk, eno gnilo prenese verižno reakcijo na ves preostali del, in če boste v njem iskali dobrega, ga ne boste našli!"

Ob prehodu v novo tisočletje sem si tudi ponovno zaželel, da bi vsem veteranom pričele veljati pravice takoj in to v ravno takšni meri, kot jih uživajo udeleženci iz 2. svetovne vojne, če ne še v večji, razlika je namreč v tem, da so bile pred pol stoletja politične tendence takšne, da so se takrat borili za Jugoslavijo v sožitju z bivšimi južnimi brati, leta '91 pa so bile takšne, da smo se borili za samostojno Slovenijo prvič v vsej slovenski zgodovini, in to brez južnih bratov, in prav je tako, zato sam osebno menim, da je naša osamosvojitvena vojna edinstvena in edina prava ter da z nobeno drugo takšno ali drugačno "osvobodilno" nima in ne sme imeti nobene in nikakršne zveze, ob čemer sam kot zbiralec in strokovnjak na vojaškem

področju cenim in spoštujem vsakega borca ne glede na to, kateri oboroženi sili je pripadal. Želim si tudi, da bi v zadnji številki Veterana našel še deseti pogled avtorice Rine Klinar, članice uredniškega odbora, kjer bi omenjena gospa opisala svoje ministruvanje na Ministrstvu za delo, družino in socialne zadeve in to v tistih letih, ko se je sprejemal zakon o vojnih veteranih, če mu sploh lahko tako rečemo. Zanima me, kdo je odgovoren, da to ni zakon, ampak diskvalifikacija in minimalizacija borcev vojne za Slovenijo brez primere. Iskal sem, pa ga nisem našel, pogleda namreč, toda potem sem se spomnil, da najbrž zato, ker se še nekaj časa ne bom srečal z Abrahamom....

Slovinci imamo pač tako oblast, kakršno si zaslužimo, in tudi vse, kar spada zraven. Vem pa tudi, da naše glasilo bere veliko ljudi tudi v raznih državnih institucijah, zato se tudi vprašujem, ali so resnične govorice, ki krožijo po državi, da je menda v naši Slovenski vojski minulo jesen prejela bronasto odlikovanje generala Maistra oseba, ki je sodelovala v trzinski bitki na strani jugo-agresorjev, in je sedaj kot mnoge druge aktivno zaposlena v SV? Ali je res, da so v tej vojski zaposleni bivši jugo-oficirji - priložnostni prestopniki, ki se na slovenske fante derejo v balkanščini? Ali je res, da smo tako nesposobni, da bi skrbeli sami za lastno varnost s profesionalnim domačim kadrom, da prodajamo teritorij naše prelepe mlade domovine Slovenije novemu okupatorju, ki se imenuje NATO, ko smo se komaj znebili prejšnjega, ki je zasedal Slovenijo dobrega pol stoletja!? Ni in ne more biti res, saj to je vendar izdajstvo in kolaboracija brez primere. Ni vse dobro, kar je tuje in ameriško, in ni vse tako, kot je v ameriških filmih, in nikakor ni vse zlato, kar se sveti. Slovenija ima dovolj naravnih in kulturnih bogastev ter zdrave narodne korenine, zato ne potrebuje amerikanizacije ali pa ponovne balkanizacije, zato v Sloveniji zaenkrat še nimamo "norih krav," pri nas so zaenkrat sem pa tja nori le kakšni "ljudje"...

Morda na vse skupaj spet ne bom dobil odgovora, v tej državi je namreč metoda tiste vladavine, za katero navadni smrtniki še niti ne vedo, ta, da se neko vprašanje ali pereč problem preprosto ignorira ali - z drugo besedo - se nanj preprosto nikoli ne odgovori. Morda pa ne bom

deležen odgovora vse dokler ne bom dopolnil petdeset let ali pa mogoče zato, ker nisem aktivni častnik v vojski, kar so nam onemogočili že na samem začetku leta 91, kajti v nasprotnem primeru bi obstajala resna nevarnost, da bi Slovenska vojska postala res Slovenska...ali pa zato, ker bo nekdo zopet dejal, pa kaj se ta Jamnik sploh gre, saj ga tako nihče ne jemlje resno...

V prilogi vam in bralcem pošiljam dva izvoda prošenj na dve ustanovi, uradnega odgovora pa OZVVS Ljubljana do danes še ni prejela, verjetno ga tudi ne bo, vse ostalo vam bo zgovorno povedala vsebina. Veterani nismo vredni niti negativnega odgovora, to niso sanje, to je današnja Slovenija!

Spominjam se besed Ivana Borštnerja, ki jih je izrekel takrat, ko se je začelo: "Jaz, bratje, pa vem za domovino...!" spominjam se, ko so mu ob teh besedah pred množico stopile solze v oči, to pa je bila ponovitev tiste slavne zgodovinske teze, ki jo je v preteklosti že nekdo izjavil. Ker pa je neizpodbitno dejstvo, da se zgodovina ponavlja, sam živim v upanju in v sveti veri v Slovenijo, kakršno smo si želeli leta 1991, predvsem pa sem prepričan v poštene slovenske patriote, katerih čvrste in zdrave narodnostne korenine izhajajo prav iz naših vrst, to je iz vseh plemenitih ljudi, ki se danes imenujejo VETERANI VOJNE ZA SLOVENIJO, in prav temu je namenjen moj: "Obtožujem...", in apel, da smo lahko le skupaj ob nesebičnem tovarištvu in domoljubju močni in zmagoviti. Sedaj je še čas, da lahko izboljšamo naš položaj in si priborimo častno in ugledno mesto v vseh sferah življenja novega tisočletja - zaslužili smo si ga!

Kot veteran vojne za Slovenijo se ne sramujem, še najmanj pa bojim "posledic" mojega pisanja, kajti to niso izmišljotine in to ni mora, tudi to je Slovenija, to je moja demokratična pravica in dolžnost, da veterani lahko povemo tisto, kar nas teži, in ker verjamem v vodstvo naše novoustanovljene zveze, tudi pričakujem, da bo uredništvo ta apel objavilo v celoti.

MESTNA OBČINA LJUBLJANA
MESTNA UPRAVA
-Direktor
Adamič Ljundrovo Nabrežje 2
1000 LJUBLJANA

OZVVS LJUBLJANA
Štembalova ul. 28
1113 LJUBLJANA

Predmet: VLOGA ZA DOTACIJO FINANČNIH SREDSTEV IZ OBČINSKEGA PRORAČUNA ZA DRUŠTVO OZVVS LJUBLJANA-OBMOČNO ZDRUŽENJE VETERANOV VOJNE ZA SLOVENIJO LJUBLJANA

Na podlagi republiškega zakona o društvih, vam pošiljamo predstojajočo vlogo z vsemi potrebnimi dokumenti ter dokazili o registraciji društva. Predstojajoča vloga se nanaša glede na datum ustanovitve društva, če je to možno ozirajoč se na sprejetje letnega občinskega proračuna - za tekoče leto 1999, torej po mesečnih alinejah, v nadalje pa se vloga nanaša na leto 2000 in v naprej.

Glede višine zneska finančne dotacije sredstev s strani Mestne občine Ljubljana napram OZVVS-mesto LJUBLJANA, pričakujemo enako višino vsote kot jo prejema ostala društva, npr. Zveza borcev NOV, gasilsko društvo in ostali, ki so registrirani po veljavnem zakonu o društvih ter tudi že prejemale vsakoletno finančno dotacijo iz proračunskih finančnih sredstev Mestne občine Ljubljana.

V pričakovanju čimprejšnje ugodne rešitve obstoječe vloge vas pozdravljamo s cenjenim spoštovanjem, obenem pa vam želimo blagoslovljene božične praznike ter srečno, zdravo in uspešno leto 2000.

Priloge: -Pravila OZVVS LJUBLJANA
-Odlomba o registraciji društva
-Obvestilo statističnega urada RS
-Potrdilo o davčni številki
-ŽIRO račun

V Ljubljani, dne 18.12.1999

OZVVS LJUBLJANA
Predsednik:
Andrej JAMNIK

MINISTRSTVO ZA OBRAMBO RS
SLUŽBA ZA GOSPODARJENJE
Z NEPREMIČNINAMI
Kardeljeva ploščad 25
1000 LJUBLJANA

OBMOČNO ZDRUŽENJE VETERANOV
VOJNE ZA SLOVENIJO LJUBLJANA
Štembalova ul. 28, 1113 LJUBLJANA

Predmet: VLOGA ZA DODELITEV PROSTORA ZA POTREBE DELOVANJA OZVVS LJUBLJANA V OBJEKTIH MORS

Na podlagi razgovora z generalnim sekretarjem ZVVS g. Jožetom Kuzmanom ter telefonskega pogovora z gospo Marijo Soklič z dne 20.11.2000 ter ozirajoč se na nastalo dejstvo, da je OZVVS LJUBLJANA, ustanovljeno in uradno registrirano združenje veteranov vojne za Slovenijo z dnem 22.6.1999, najštevilčnejše veteransko združenje v državi, ki do danes šteje že prek 1200 članov, ki pa za nemoteno delovanje nujno potrebuje vsaj en prostor, podajamo zato pristojnim organom v MORS predstojajočo vlogo za dodelitev prostorov v uporabo za naše območno združenje, za nedoločen čas.

OBRAZLOŽITEV

OZVVS LJUBLJANA je organizacija, ki združuje aktivne udeležence v vojni za samostojno Slovenijo in ki ohranja tradicije pridobitve osamosvojitvenega boja ter združuje člane in geji domovinsko zavest ter patriotsko prepričanje v domovino republiko Slovenijo. Danes je neizpodbitno dejstvo, da brez takih ljudi, kot so to ravno veterani vojne za Slovenijo - borci za samostojnost, katerim je edinim in prvim v vsaj Slovenski zgodovini uspelo z zmagovitim bojem ustvariti tisočletni sen vsjega Slovenskega življa, biti na svoji zemlji svoj gospod, ne bi imeli to kar imamo danes - svojo lastno državo in svojo lastno oboroženo silo - Slovensko vojsko, katere očetje in matere so plemeniti Slovenci, ki se združujejo v vrstah območnih združenj veteranov po vsaj državi. Argument pa je tudi, da združenje veteranov, kakršno je OZVVS LJUBLJANA, za svoje delovanje nujno potrebuje prostore, v katerih bi bila nameščena vsa potrebna pisarniška oprema, telefaks, računalnik in v katerih bi imeli veterani svoje sestanke ter uradne ure, obenem pa bi bili na voljo tudi uslužbenici, ki bi nudili veteranom pomoč pri uveljavljanju statusa, socialne pomoči itd. Prostore bi nam dalo v brezplačen najem MORS, za nedoločen čas.

V našem veteranskem združenju smo prepričani, da ima MORS na Kardeljevi ploščadi za veterane vojne za Slovenijo vedno na voljo prostore, ki bi nam jih z veseljem odstopilo, zato živimo v trdnem prepričanju in pričakovanju vašega čimprejšnjega cenjenega ugodnega odgovora ter dodelitve prepotrebni prostorov za naše delovanje.

ZA SLOVENIJO !

V Ljubljani, 20.11.2000

1. IZVOD: MORS, Lj.
2. IZVOD: ZVVS, Rojčeva 16, Lj.
3. IZVOD: Arhiv

S cenjenim spoštovanjem!
OZVVS LJUBLJANA
Predsednik Andrej Jamnik

Andrej Jamnik - Rambo,
predsednik OZVVS Ljubljana

USODNI 16. MAJ 1990

Delavci stalne sestave TO zahodnoštajerske pokrajine smo se zbrali na železniški postaji Ponikva pri Šentjurju, da opravimo redni četrtletni pohod. Narava se je razcvetela, bili smo dobre volje, saj sta bila pred nami lep dan in zanimiva hoja po lepih gričih med vinogradi in gozdovi med Ločami in Ponikvo. Nismo vedeli, kako usoden dan je pred nami.

Pred odhodom nas je sklical komandant TO ZŠP polkovnik Gorenjak. Kar mimogrede nam je razložil, da se mora zaradi varnosti vse orožje TO, ki ni skladiščeno v skladiščih JLA, takoj predati JLA po načrtu, ki ga je izdelal PŠTO, in nam razdelil pismen ukaz. Orožje naj bi v naslednjih dveh ali treh dneh prevzele enote JLA v skladiščih TO. Vse skupaj je še zasolil z nekaj publicami o pomembnosti in nujnosti naloge, in to je bilo vse.

Onemeli smo od presenečenja. Večini ni bilo povsem jasno, ali smo prav razumeli. Naše orožje predati JLA?! To pomeni razorožitev TO! Zakaj bi bila potem sploh še potrebna? Ali naj bo kot privesek JLA? Počasi smo začeli dojemati položaj. Med pohodom smo se zbrali v skupine ter razpravljali. V nas, predvsem v nekaterih, sta rasla jeza in ogorčenje. Posebej ogorčeni smo bili poveljnik OŠTO Velenje Jože Prisljan, sodelavec Peter Mlakar in jaz. Svoje negotovanje smo glasno izražali. Začeli smo razmišljati, kaj storiti. Orožja za nobeno ceno ne smemo oddati - to pomeni našo razorožitev. Takšno je bilo mnenje naše skupine. Toda kako ukrepati, ukaz je le ukaz, in na njem bodo nedvomno vztrajali, saj za njim tiči protislovenska armadna politika.

Ob koncu pohoda smo se zbrali na kosilu v gostilni pri železniški postaji Ponikva in si ob vinu dali duška. Jasno in glasno smo izražali naše nasprotovanje oddaji oborožitve ter peli slovenske domoljubne pesmi. To je bilo prvo jasno sporočilo našega upora.

S Petrom sva bila enotna, da je potrebno hitro ukrepati. Poveljniku Slavku Grolegerju sva predlagala, da se po pohodu dobimo na Petrovi zidanci v Žičah, kjer se bomo dogovorili o nadaljnjih ukrepih. Ker sva vedela, da je poveljnik v težki situaciji in se bo sam težko odločil, sva se dogovorila, da predlagava sklic sestanka z vsemi odgovornimi častniki v TO občine, kar se je potem tudi v resnici zgodilo.

Sestanek, ki sem ga sam vodil, je potekal zelo burno. V uvodu sem prisotne rezervne častnike seznanil z ukazom in z našo presojo o pravem namenu tega ukaza - namreč, da gre za načrtni poizkus razorožitve TO kot oborožene

komponente slovenskega naroda. Večina rezervnih častnikov je takoj razumela situacijo in z ogorčenjem zahtevala, da se orožje v nobenem primeru ne sme predati JLA. Sedaj so se v dejanski situaciji v popolnosti pokazali rezultati

v praksi onemogočiti odvzem orožja. Po daljši polemiki s poveljnikom, ki je pač povedal, da se ne more tako enostavno upreti ukazu nadrejenega, smo sklenili, da o nastali situaciji obvestimo predsednika sveta za SLO in DS, ki je bil pristojen

PRESEDSTVU SKUPŠČINE OBČINE
SLOVENSKE KONJICE

V roke predsedniku

Slov. Konjice, 17/05-90
ob. št. uri

Najodgovornejši starešine TO Občine Slov. Konjice smo seznanjeni z vsebino ukrepa o predaji orožja v hrambo v objekte JLA. Ocenjujemo, da informacija objavljena v nocojšnjem TV Dnevniku ne odraža dejanske namere, predvsem pa ne naveda pravih razlogov za sprejeti ukrep. Trditev, da je ukrep potreben zaradi boljšega zavarovanja oborožitve TO ni utemeljena, saj je mogoče varovanje učinkovitejše razrešiti na druge načine.

Prepričani smo, da predaja orožja pomeni razorožitev TO in s tem slovenskega naroda, kar pomeni grob poseg v suverenost slovenske državnosti in proti demokratičnim spremembam v naši republiki, zato ukrepu odločno nasprotujemo.

Zoper ukrep govorijo tudi naslednja dejstva:

- zmanjšanje b/p zaradi oddaljenosti skladišč od m/z
- izjemno negativen psihološki pritisk na pripadnike TO
- pričakovani neugodni odziv občanov, ki bodo ukrep sprejeli kot razorožitev TO in odtujitev lastnine za katero so neposredno odvajali finančna sredstva
- s tem je izraženo nezaupanje do TO, da bi eventualno uporabila orožje protiustavno

Menimo, da bi v tako pomembni odločitvi morali odločiti demokratično izvoljeni organi civilne oblasti v republiki Sloveniji.

Zato apeliramo na predsedstvo skupščine občine, da takoj obravnava nastalo situacijo in o svojih stališčih seznanja republiške organe.

Starešine TO Slov. Konjice:

Groleger Alojz
Kolar Anton
Mlakar Peter
Jančič Ervin
Macuh Stojan
Košir Jože
Pesko Miroslav
Pavlič Ivan
Oplotnik Dančič
Zorko Boris
Pančur Tomo
Mumelj Emil
Hlastec Marko

Topolšek Jože
Sovič Ivan
Tič Edi
Kuzman Jože
Vodovnik Vojko
Punčuh Božo
Lešnik Herbi
Macuh Benjamin
Segel Franjo
Cugmas Velimir
Sevšek Maksimijan
Sagadin Frano
Ivačič Zdravko

Dokument s katerim smo najodgovornejši častniki TO občine Slovenske Konjice izrazili odločen odpor proti odvzemu naše oborožitve

dolgoletnega načrtnega dela z rezervnimi častniki. Naši častniki so se odločno postavili proti JLA in se jasno opredelili kot častniki slovenske TO. Božidar Punčuh, Miroslav Pesko, Jože Kuzman, Jože Košir, Edvard Tič..., skratka vsi prisotni, so odločno zahtevali, da se orožje pod nobeno ceno ne preda JLA. Seveda pa se je postavilo vprašanje, kako

za financiranje in nabavo opreme in bil tudi zakoniti materialni odredbo-dajalec za TO.

Pripravili smo posebno pisno peticijo, v kateri smo odločno nasprotovali oddaji orožja. Ocenili smo, da gre za poizkus armadnega vrha, da razoroži TO in onemogoči slovensko vodstvo na poti nadaljnjo demokratizacijo družbe. V

zaključku smo jasno opredelili, da orožja ne oddamo. Po moji oceni je to enkratni dokument, s katerim je častniški zbor TO Slov. Konjice že v maju 1990 jasno izrazil svojo odločno opredelitev in pripadnost slovenskim osamosvojitvenim težnjam. Dokument nam je lahko v ponos in nedvomno sodi v zgodovino slovenskega osamosvajanja in gradnje lastnih oboroženih sil.

S peticijo smo odšli k novoizvoljenemu predsedniku občinske skupščine Jožetu Baragi. Predali smo mu peticijo in ga seznanili s situacijo. V popolnosti se je strinjal z nami in se zavzel, da v skladu s pristojnostmi prepoveduje oddajo orožja, kar bo obravnaval tudi svet za SLO in DS. Povedal je, da bo s situacijo seznanil tudi ustrezne organe v Republiki.

Poizkuso popolne razorožitve slovenske TO je armadni vrh načrtoval zelo zvitno v času konsolidiranja novih prvih demokratično izvoljenih vodstev. Računal je na vakuum v kontinuiteti vodenja, pri čemer je delno tudi uspel. Da akcija JLA ni v popolnosti uspela, gre zahvala ljudem na najnižjem nivoju poveljevanja, torej v OŠTO, kjer so se kljub velikemu tveganju samoiniciativno uprli oddaji oborožitve. V tem času še nismo imeli nobenih usmeritev z republiškega vrha. Naše vodstvo namreč še ni bilo seznanjeno s situacijo in je ukrepalo čez dva dni, ko je bil sprejet uradni sklep, da se orožje v TO zadrži. Na žalost je bilo v tem času velikemu številu OŠTO orožje že odvzeto.

Orožje je v vsej Sloveniji obdržalo samo šestnajst občin, torej manj kot ena tretjina. Ostalim občinam je bilo orožje odvzeto ali pa se je že prej nahajalo v skladiščih JLA, in je bilo tako za TO nedosegljivo.

Kako velik pomen je imelo to orožje za slovensko osamosvojitve, je pokazal kasnejši razvoj situacije. Teh nekaj tisoč kosov orožja z nekaj milijoni kosov streliva je predstavljalo podlago za oboroženo podporo plebiscitarne odločitve slovenskega naroda za samostojno Slovenijo. Sam tedanji zvezni sekretar za ljudsko obrambo Veljko Kadrijevič v svoji knjigi priznava, da so zagrešili največjo napako, ker niso brezkompromisno in popolnoma razorožili slovenske TO. Kar je sledilo, je bila sicer logična posledica odločitev na najnižjih nivojih - armada in RŠTO je morala seveda tudi na podlagi zahteve slovenskega predsedstva pristati, da orožje ostane v skladiščih TO.

Sedaj so si v armadnem vrhu izmislili drugačno taktiko, zahtevali so dosledno fizično varovanje skladišč. Prepričani so bili, da mi v TO tega niti organizacijsko niti finančno ne bomo zmogli in bomo orožje slej ko prej sami oddali JLA. Pa so se krepko zmotili, v štabih - tistih, ki smo obdržali orožje

- smo izdelali elaborate varovanja in z načrtnim vpoklicem rezervnih pripadnikov organizirali stražo. Seveda je bilo to tako za rezervne pripadnike kot posebno za stalno sestavo zelo naporno. Častniki stalne sestave smo dežurali z orožjem na sedežu štaba vsake štiri, v počitniškem času pa celo vsake tri dni skoraj eno leto. Ker v štabih, kjer smo zadržali orožje, nismo popustil, so bili odgovorni visoki proarmadni oficirji vse bolj nervozni in so se s pošiljanjem nenehnih nadzorov nad nami vse bolj izživljali. Pri nadzorih so sodelovali tudi nekateri naši kolegi iz nadrejenega štaba. Najbolj brutalne je bil neki polkovnik iz RŠTO, ki je v pogovoru z nami izjavil nekaj o tem, da bi morali take, ki ne spoštujejo povelj, takoj postreliti. Torej nam v tem času sploh ni bilo rožnato.

Ta pomembna aktivnost varovanja orožja ni bila nam, pripadnikom iz štabov, ki smo orožje obdržali, nikoli posebej priznana.

Zanimiv je bil tudi razvoj sprememb v zavesti rezervnih pripadnikov o tem, zakaj in proti komu pravzaprav varujejo skladišča oborožitve. Zelo kmalu so namreč tudi sami ugotovili, da se orožje varuje pred JLA. Že tedaj smo bili odločeni, da se morebitnemu nasilnemu poizkusu odvzema orožja upremo s silo - torej z orožjem.

Nekega večera je dežurno ekipo na varovanju obiskala skupina takratnih najodgovornejših oblastno-političnih predstavnikov v občini. Z nami so se pogovarjali in nas pohvalili za trud pri varovanju orožja. Po njihovi oceni pa je varovanje sicer nepotrebno, saj si armada, ti "Srbi" tako nikoli ne bi upali s silo intervenirati ali napasti Slovenije in Hrvaške. Skušal sem predstaviti dejansko situacijo, ki ni bila tako preprosta, saj bi lahko s razglasitvijo izrednih razmer in intervencijo specialnih sil postala za nas zelo resna. Vendar so gospodje samo zmajevali z glavo in se nasmihali, kar kaže na to, kako nerealno je bilo dojemanje dejanske situacije s strani nekaterih najodgovornejših ljudi v občini, ki pa so nas, teritorialce, sicer povsem podpirali.

Varovanje smo izvajali v različnih stopnjah praktično do začetka mobilizacije in vojne v mesecu juniju, čeprav smo ob koncu oktobra 1990. leta oborožitev evakuirali na tajne lokacije.

Moje osebno prepričanje in odnos do JLA in jugoslovanstva se je v tem času, po poizkusu odvzema oborožitve, povsem jasno opredelil. Armada je povsem nedvoumno postala naš nasprotnik in do neke mere vse bolj tudi že sovražnik.

Anton Kolar

VETERANI TUDI V MOSKVI

Moskva, 31. oktober 2000

Na pobudo in v organizaciji mladega Društva za promocijo odnosov med Rusijo in Slovenijo F. Prešeren in s finančno pomočjo preko 60 sponzorjev, je bil 31. oktobra v Moskvi odkrit prvi spomenik v svetu našemu rojaku Žigi Herbersteinu. Žiga Herberstein (1486-1566) je bil vojščak, državnik, diplomat, pisec, avtor znamenitih Moskovskih zapiskov, v katerih je takratni Evropi "odkril" Rusijo.

O projektu, vseh težavah, ki smo jih morali premagovati, bi zlahka napisal zelo, zelo debelo knjigo. Projekt je v celoti zasnovalo in izvedlo Društvo FP oz. njegov neutrudni predsednik Just Rugel in podpisani. Sicer poznamo mačehovski odnos domovine do vseh idej in projektov, ki ne zrastejo na "uradnem" zelniku, vendar takšnega omalovaževanja našega dela nikakor nismo pričakovali. Čeprav smo o samem projektu redno obveščali množico slovenskih politikov in kulturnikov - žal ni bilo iz domovine prav nobene reakcije - prav

nasprotno nekateri krogi so nas poskušali celo onemogočiti in postaviti najino moralno integriteto pod vprašaj.

Zaradi pomembnosti Herbersteina ne samo za Rusijo, ampak za vso Evropo, smo na odkritje povabili med drugim tudi župana Lužkova, ruskega zunanjega ministra Ivanova in množico vplivnih osebnosti ruskega političnega in kulturnega življenja. Vsi po vrsti pa so svojo udeležbo morali odpovedati, ker smo jim morali priznati, da se te enkratne promocije Slovenije ne bo udeležil noben vidni slovenski politik. Ne Šeligo, ne Peterle,

nitni Potočnikova niti kdo drug. Žalostno? Ne - to je katastrofa in edinstven dokaz pritlehne omejenosti vladajoče slovenske politike.

Odkritje spomenika

Tako sva najini domovini na odkritju uradno predstavljala predstavnik ruskih oboroženih sil, nadškof Kiprijan in poleg odpravnik poslov VP RS moja malenkost kot poluradni predstavnik slovenskih veteranov.

Sočasno je izšla tudi dvojezična knjiga o njegovi osebnosti in življenjskem delu. Knjiga "Žiga Herberstein vojščak, državnik, diplomat in mirotvorec" je sestavljena iz esejev. Zbral jih je predsednik Društva Just Rugel. Jedro razprav so prispevali ruski akademik Valentin Janin, predsednik prvega slovenskega parlamenta dr. France Bučar, slovenski publicist Andrej Lenarčič, zgodovinar Jožko Šavli in ruska znanstvenica Ana Horoškevič. Posebnost in dragocenost knjige so ilustracije, povezane z osebnostjo Herbersteina; njegove upodobitve, stari zemljevidi, vedute, portreti itd.

Sam spomenik je edinstven predvsem zaradi dveh stvari. Prvič - Rusi so končno izvedeli, da je bil Žiga Herberstein pravzaprav njihov rojak, Slovan, ne pa nemški vohun, kot ga je imenovala sovjetska zgodovinska znanost. Drugič pa zato, ker je na spominski plošči prvič javno zapisana resnica o slovenski državnosti in prvič javno in uradno upodobljen karantanski grb.

Knjigo o Herbersteinu lahko kupite v knjigarnah Mladinske knjige, "knjiga ni namenjena samo strokovnjakom zgodovinarjem - predavateljem in študentom, ampak vsem tistim, ki jih zanima zgodovina in usoda Evrope dandanes".

Milan V. Smolej

ZA SLOVENIJO!

OZVVS Ljubljana
vabi na ogled muzejske zbirke

ob 10. obletnici zmage in samostojnosti
pod naslovom "Vojna za Slovenijo '91".

Muzejska zbirka, ki obsega preko tisoč različnih eksponatov iz obdobja osamosvojitvene vojne leta 1991, od opreme do oborožitve vojskujočih si strani, bo na ogled v prostorih Muzeja novejšje zgodovine v ljubljanskem Tivoliju od junija do oktobra 2001.

SODELOVANJE Z MADŽARSKIMI VETERANI

Murska Sobota, 17. - 18. november 2001

Na uradnem srečanju predstavnika BEOSZ in ZVVS, Državnega združenja tovariških društev Madžarske in Zveze veteranov vojne za Slovenijo v Lendavi 12. avgusta 2000 je bilo dogovorjeno, da bo OZVVS M. Sobota na nižjem nivoju navezala prijateljske stike s sorodno organizacijo na Madžarskem.

Tako je novembra 2000 bila na obisku iz BEOSZ iz Székesfehérvára štiričlanska delegacija pod vodstvom predsednika up. polkovnika Antala Jobbágya pri OZVVS Murska Sobota. Namen obiska je bil, da spoznajo Slovenijo, da spoznajo ZVVS in njeno delo ter najdejo skupne interesne točke za prijateljsko sodelovanje sorodnih organizacij. Program je bil naporen in tako načrtovan, da se je prijetno združilo s koristnim. Prvi dan smo izkoristili za uradne pogovore in izmenjavo možnosti sodelovanja, drugi dan smo sodelovali na prvem strelskem tekmovanju OZVVS Maribor ter si ogledali znamenitosti Maribora, Gornje Radgone in Murske Sobote, še posebej zgodovinske kraje in dogodke iz leta 91.

Gostje so sodelovali na seji predsedstva, kjer smo se obojestransko dogovorili o nadaljnjem sodelovanju. Izdelali smo osnutek prijateljske pogodbe o medsebojnem sodelovanju in osnutek načrt sodelovanja.

Veteranski delegaciji ob pogovorih o sodelovanju. (Foto: L. Jonaš)

V letu 2001 naj bi realizirali naslednji program sodelovanja: naša delegacija naj bi v februarju uradno podpisala pogodbo o medsebojnem sodelovanju in se obenem udeležila strelskega tekmovanja na Madžarskem; BEOSZ bi povabili kot goste na naš zbor veteranov; delegacija bi se udeležila proslave ob 10. obletnici osamosvojitvene vojne; omogočili bi možnost pohoda na Triglav v sklopu našega pohoda julija; Naša delegacija bi se udeležila njihove letne skupščine septembra; pomagali bi pri organizaciji izleta članov ZVVS in BEOSZ tako na Madžarskem kot v Sloveniji na lastne stroške.

Na strelskem tekmovanju v streljanju s pištolo so gostje zasedli zadnje mesto, upamo, da bomo mi na njihovem tekmovanju zasedli mesta v obratnem vrstnem redu.

Ludvik Jonaš

TIGR

Ajdovščina, 26. november 2000

Glavnega zbora društva Tigr so se udeležili vsi župani ali podžupani severno primorske regije, svetniki državnega sveta, predstavniki organizacij Sever, ZBN ZB invalidov in predstavniki ter mnogi znani gostje iz domovine in tudi tujine. Zbor je bil ustvarjal in na visokem nivoju izvedbe tako kulturnega in delovnega programa.

Kot predstavnik ZVVS sem zbor v nekoliko daljšem nastopu pozdravil in dodal nekaj misli o pomenu in vlogi organizacije Tigr ter nujnosti ohranjanja in krepitev te rodoljubne organizacije. Predstavil sem našo Zvezo in statutarno usmeritev domoljubnega poslanstva in odprtost naše organizacije do vseh nam sorodnih organizacij in društev. Izpostavil sem pomen pravičnega vrednotenja njihovih dejanj in njihov zgodovinski vidik do vključno leta 1991. Poudaril sem potrebo in zgodovinsko nujnost združevanja vseh organizacij, katerih interes se združuje v domoljubnosti in boju za slovenski narod. Iz kasnejše razprave in pobud sem ugotovil, da si tudi organizacija Tigr želi večjega sodelovanja z ZVVS.

Glede na stališča in resolucijo, ki so jo sprejeli o nekaterih vprašanih, ki so pomembna za slovenski narod (manjšinsko vprašanje v Italiji, pouk učencev o zgodovini slovenskega naroda, ohranjanje in krepitev organizacije Tigr in želja po sodelovanju) je bila dana tudi pobuda o sodelovanju vseh sorodnih organizacij.

Pobudo prenašam z željo, da na prvi seji predsedstva damo o tem informacijo in na osnovi sklepov predsedstva organiziramo razgovor z vodstvom (predsednikom) o nadaljnjem sodelovanju.

Ivo Krušec

PODELILI PRIZNANJA

Kamnik, 14. december 2001

V prostorih Občine Kamnik je OZVVS Kamnik podelila spominske znake MSNZ in častne nazive Slovenska družina, ki so jih prejeli iz rok podžupana Dimitrija Perčiča.

Ob tej svečanosti je prof. Janko Blagšič, predsednik OZVVS Kamnik, toplo pozdravil vse navzoče in se spomnil dogodkov izpred desetih let. V svojem nagovoru je dejal: "Na prelomu tisočletja je minilo deset let od dogodkov, ki so jih nekateri že skoraj pozabili. Žal se pozabljajo tudi plemenita dejanja, ki so usodno zaznamovala našo sedanost in tudi to, da smo mi danes tukaj ali pa nas preprosto ne bi bilo. Tukaj ste prisotni posamezniki in družine, ki ste naredile za našo svobodno Slovenijo veliko in pogumno dejanje, ko še nihče od nas ni mogel z gotovostjo trditi, kakšen bo končni razplet."

Ob spominu na dogodke iz let 90/91 je J. Blagšič opozoril tudi na sprejete usodne odločitve za našo mlado državo. Takratno vodstvo se je namreč odločilo za novo obliko priprave na oborožen odpor, sloneč na konceptu NZ, katero so organizirali v KS, le-ta pa se je kasneje preimenovala v manevrsko strukturo

narodne zaščite, v kateri je v ožji skupini deloval tudi Boris Zakrajšek iz Kamnika, ki je v občinski krog strogo zaupnega organiziranja zbral in pridobil sodelavce Jožeta Arka, Danijela Kuzmo in Franca Potočnika. Skupaj so načrtovali nadaljne aktivnosti MSNZ, predvsem z namenom pridobivanja zanesljivih in zaupnih sodelavcev v KS ter pokritost celotnega ozemlja občine Kamnik za oborožen odpor. Organizirali so terensko delo. Za področje ožjega dela Kamnika je bil zadolžen Igor Kvas, za severni del Igor Brozovič, za vzhodni del Tuhinj Božo Zupančič in za zahodni del Komende Ciril Križelj, vso koordinacijsko aktivnost na terenu pa je opravljal Jože Arko.

Prejemniki častnega naziva Slovenska družina.

(Foto: A. Sarnavsky)

Policijski del nalog varovanja so bile zaupane Francu Potočniku in njegovim sodelavcem MNZ Kamnik. Pri varovanju poslovnih objektov ter sodelovanju z vodstvom MSNZ v Ljubljani je pri opravljanju posebnih nalog deloval tudi Rudi Baloh. Drugi del priprav je bil usmerjen k iskanju primernih lokacij za začasno in tajno skladiščenje orožja in streliva ter drugega materiala. V tem delu priprav so sodelovale družine, ki so bile pripravljene sprejeti odgovorno nalogo skladiščenja orožja, in sicer družina Jožeta Frontinija iz Voljčjega potoka, Marjana Poljanška iz Zgornjega Tuhinja, Janeza Urankarja iz Snovika in Janeza Šimenca iz Stebljevka. Te družine so hranile orožje v času od 17. 5. do 4. 10. 1990.

Novo nastale razmere so kasneje zahtevale od vodstva MSNZ in TO ponovno preverjanje tako kadrovske sestave novo oblikovanih enot kot tudi novih lokacij skladišč za orožje in strelivo. Družine, ki so sprejele odgovornost za varovanje in skrb orožja in arhivov TO ter s tem žrtvovalе svoje osebno varnost, so bile družine Filipa Žiberta iz Malega Rakitovca, Staneta Žavbija iz Lasenega in Srečka Pestotnika iz Pšajnovice. Navedene aktivnosti je vodilo vodstvo OŠTO Kamnik, kjer je posebno delo opravil Pavel Žavbi.

Priznanja "Slovenska družina" in "MSNZ" je 14. decembra 2000 dobitnikom svečano podelil podžupan Občine Kamnik Dimitrij Perčič.

Aleksander Sarnavsky

MESTO BREZ PTIC

Vukovar, december 2000

Delegacija veteranov vojne za Slovenijo iz Nove Gorice s predstavniki Mestne občine Nova Gorica in Občine Šempeter - Vrtojba obiskala Vukovar. Gostitelji so bili branilci Vukovarja in veterani vojne za osvoboditev Hrvaške. Delegacijo je sprejel in vodil general Ivan Čačić, predsednik veteranov vukovarsko sremskega področja. To je bila prva uradna delegacija iz Slovenije po letu 1998, ko je bila s strani mednarodnih sil končana domovinska vojna za Hrvaško. Delegacijo je sprejel tudi gradonačelnik Vukovarja Vladimir Štangel in župan vukovarsko-sremske županije Petar Čabankovič.

Vukovar z okolico je pet let po vojni še vedno ena sama ruševina. Preko 50 % zgradb, kulturnih spomenikov, podjetij, trgovin in privatnih hiš je še vedno v ruševinah. To je mesto groze, strahu, podgan, v katero se počasi, prepočasi vrača življenje. Več življenja se vrača skozi drevesa in grmovje, ki štrli skozi ruševine in skriva grozote domovinske vojne. Ljudje so prestrašeni, psihično uničeni, neradi se pogovarjajo, so nezaupljivi, kajti tudi danes je v Vukovarju še več prebivalcev srbske narodnosti kot Hrvatov. Ta vojna še ni končana!

Veterani vojne za Slovenijo in branilci Vukovarja. (Foto: D.S.)

Vukovar je pred vojno štel 46.000 prebivalcev, danes jih šteje po nekaterih podatkih med 15 in 20.000. Podatki niso točni, ker jih tudi, kot pravijo, ne morejo kontrolirati. Še vedno je velika migracija, veliko Hrvatov živi po celotni Hrvaški, Srbi pa se vračajo preko Donave v Srbijo, kjer so po podatkih Hrvatov zgradili nov del Vukovarja s samo srbskim prebivalstvom. V Vukovarju je danes obnovljenih preko 1400 objektov, preko 400 objektov je pomagala obnoviti mednarodna skupnost. Velik problem Vukovarja je, da Republika Hrvaška in mednarodna skupnost v glavnem obnavljata kulturno-zgodovinske objekte in privatne hiše, v industrijo in gospodarstvo pa ne vlagajo ničesar.

Tako propada Vupik, največji pridelovalec pšenice, koruze, sladkorne pese, vina, živine in mleka; Borovo - proizvajalec čevljev in gum je popolnoma uničen kakor tudi Vuteks. Propada jim tudi proizvajalec sadnih sokov. Zato si vukovarske oblasti želijo ponovnega sodelovanja s slovensko državo, zlasti pa s slovenskim gospodarstvom. Obnavljajo tudi šole in vrtce, vendar nimajo sredstev za opremo učilnic, nimajo igral in igrača za vrtce. Zato še vedno potrebujejo pomoč, zlasti preko humanitarnih organizacij iz evropskih držav.

Vojna za Vukovar je terjala 1700 žrtev med branitelji Vukovarja in civilnim prebivalstvom. V razna koncentracijska taborišča v Srbijo je bilo pregnanih preko 5000 Vukovarčanov. Mesto

Vukovar je mesto heroj, ki se je branilo skoraj goloroko proti močnejši JLA in srbski vojski. Prva pomoč v orožju je prišla v Vukovar ravno iz Slovenije. Osnovni cilj srbske vojske je bil okupirati vukovarsko-sremsko področje in ga priključiti Veliki Srbiji. Po nekaterih neuradnih podatkih je na mesto Vukovar z okolico padlo več granat in eksplozivnih sredstev kot v 2. svetovni vojni na celo področje bivše Jugoslavije. Branilci Vukovarja so uničili 300 tankov, 15 letal, na srbski strani je po njihovi oceni padlo med 12 in 15.000 vojakov.

Sprejem pri županu Vukovarja. (Foto D.S.)

Branilcem Vukovarja so zgradili ogromno pokopališče, kjer je še 900 grobišč z neidentificiranimi trupli. Na Ovčari, kjer so okupatorji pobili 200 bolnikov in osebje Vukovarske bolnišnice, so postavili spomenik in opomnik bodočim generacijam. Ko hodiš po tej zemlji, še vedno občutiš vonj po krvi, vonj po truplih nedolžnih ljudi.

Porušena kongesna dvorana in SDK. (Foto D.S.)

Vladimir Štangelj, gradonačelnik, je zapisal v knjigi o Vukovarju: "Mesto je ostalo brez cerkev, domov, tovarn in muzejev, pa tudi brez dreves in ptic, v mestu je življenje zastalo. Hrvati in drugi nesrbski meščani so bili izgnani in odvzeto jim je bilo vse premoženje. Vukovar je šolski primer etničnega čiščenja!"

Po letu 1998 z odhodom mirovnih sil je mesto Vukovar ponovno svobodno in pripada Republiki Hrvaški. Seveda se postavlja vprašanje, kako bodo živeli Srbi in Hrvati ponovno v istem mestu, vsak s svojo resnico, vsak s svojo krvavo izkušnjo. Kako pozabiti vsa grozodejstva, ki so bila storjena nad civilnim prebivalstvom in nad mestom v 20. stoletju, v dobi računalniške tehnologije in interneta? Težko je to razumeti, če ne obiščeš Vukovarja.

Konec meseca decembra je odpeljal prvi tovornjak pomoči za vukovarske otroke. Veterani vojne za Slovenijo iz Nove Gorice so skupaj z Rdečim križem zbrali otroške igrače, bunde, obleke, milo in drug material, da bi tudi mladi Vukovarčani doživeli toplino Dedka Mraza in Božička. Humanitarno pomoč so v Vukovarju prevzeli tamkašnji branitelji.

Dominik Soban

OBLETNICA PRVEGA POSTROJA

Kočevska Reka, 15. december 2000

Letos mineva deset let od prvega postroja enot Specialne brigade MORiS. Ob tej priložnosti je bila danes 15. decembra 2000, v Kočevski Reki slavnostna prireditev. Slavnostni govornik na prireditvi, ki je potekala v objektu nekdanjega podjetja Snežnik, je bil minister za obrambo dr. Anton Grizold.

Prireditve so se udeležili: predsednik Državnega zbora Republike Slovenije gospod Borut Pahor, načelnik Generalštaba dr. Iztok Podbregar in drugi predstavniki Slovenske vojske ter gostje, ki so sodelovali ali bili udeleženci prvega postroja enot Specialne brigade MORiS pred desetimi leti, med drugimi tudi takratni predsednik Vlade RS gospod Lojze Peterle. Udeležencem današnje slovesnosti je pozdravno brzojavko poslal tudi predsednik Republike Slovenije gospod Milan Kučan, v kateri je poudaril pomen 1. specialne brigade MORiS za nastanek slovenske države in njenega obrambnega sistema. 15. december sicer 1. brigada Slovenske vojske praznuje kot dan brigade.

Minister dr. Anton Grizold je v svojem govoru poudaril, da oblikovanje specialne brigade MORiS, ki je nastajala že med projektom Manevrske strukture narodne zaščite in je bila prvič postrojena pred desetimi leti, pomeni ustanovitev prve slovenske vojaške enote. "1. specialna brigada je v okviru programa Partnerstvo za mir orala ledino na polju mednarodnega vojaškega sodelovanja," je še poudaril minister.

"Eden od temeljnih strateških ciljev Republike Slovenije je polnopravno članstvo v zvezi NATO in sodelovanje v kolektivnem zagotavljanju evropske varnosti. Enote in posamezni pripadniki iz vrst 1. specialne brigade so že do sedaj sodelovali na številnih mednarodnih vojaških vajah in v nekaj mednarodnih mirovni misijah. Pridobljene izkušnje so bile dragocene za sodelovanje drugih enot Slovenske vojske, ki se danes udeležujejo mednarodnih vojaških vaj in sodelujejo v mednarodnih misijah za utrjevanje miru na kriznih žariščih," je še dodal minister Grizold.

Minister se je ob koncu svojega govora zahvalil in hkrati čestital vsem pripadnikom 1. brigade Slovenske vojske za trud, ki so ga vložili v graditev bojne sposobnosti brigade, predvsem pa za njihov čut pripadnosti brigadi, Slovenski vojski in sistemu, v katerem so zaposleni.

Pozdravni govor je imel tudi poveljnik 1. brigade Slovenske vojske polkovnik Janez Butara. Orisal je nastanek in razvoj 1. brigade Slovenske vojske. V okviru slovesnosti je bilo odkrito spominsko obeležje, na ogled pa je bila tudi oborožitev in oprema 1. brigade Slovenske vojske.

Prevzeto: www.mo-rs.si

PRISPEVEK K OSAMOSVOJITVI

Ljubljana, 21. december 2000

V prostorih Centra za vojaško zgodovinsko dejavnost Ministrstva za obrambo so predstavili knjigo Andreja Jurjeviča z naslovom "Naš prispevek k osamosvojitvi - vod Vojaške policije 5. PŠTO," v kateri avtor obuja spomine na ustanovitev voda pred desetletjem, natančneje 12. decembra 1990 ter njegove dejavnosti oz. dosežke med in po osamosvojitveni vojni.

Andrej Jurjevič, sicer nekdanji pripadnik voda vojaške policije in sedANJI poveljnik gardnega voda v 12. gardnem bataljonu Slovenske vojske, je prvi od ljubljanskih teritorialcev, ki se je odločil, da svoje spomine zabeleži in objavi. "S tem je opravil pionirsko delo, ki daje pečat vsem kasnejšim pa tudi še nedokončanim posegom v to zgodovinsko področje," je v uvodu knjige zapisal prvi poveljnik TO ljubljanske pokrajine polkovnik Miha Butara. Ob tem je na predstavitvi poudaril, da Jurjevičeva knjiga prinaša "pravo resnico" o nekaterih dogodkih med osamosvojitveno vojno, med drugim tudi o zasedbi centra za elektronske dejavnosti na Rožniku in objekta na Prulah ter uničenju tanka na Brezovici.

Kot opozarja Butara, so po prenosu Manevrske strukture narodne zaščite v TO oktobra 1990 in z uveljavitvijo samostojnosti odločanja na obrambnem področju nastale potrebe po oblikovanju takšnih enot, kot je enota vojaške policije. "Ukrepati je bilo potrebno zelo hitro, saj so naloge s področja policijskega delovanja skokovito naraščale. Takrat smo se oprli na tiste preizkušene kadre, ki so bili usposobljeni za policijsko delovanje in smo jih imeli v svoji sestavi postavljene v različnih enotah na različnih dolžnostih. Uspelo nam je zelo hitro oblikovati izrazito homogeno enoto, strokovno zelo dobro usposobljenih vojaških policistov, ki jih je v prvi vrsti krasila visoka domovinska zavest." Po prepričanju Mihe Butare zato ni naključje, da je enota, o kateri piše Jurjevič, leta 1993 prejela visoko vojaško odlikovanje Red Slovenske vojske z meči za dosežke njenih pripadnikov med osamosvajanjem leta 1990, junijsko-julijsko vojno leta 1991 in v obdobju do odhoda zadnjega vojaka JLA iz Slovenije.

Sicer pa je avtor knjige, ki je izšla v samozaložbi, poklicno vojaško kariero pričel ob koncu leta 1990 oz. ob ustanovitvi voda vojaške policije 5. pokrajinskega štaba TO. Kot pripadnik te enote je, tako Butara, slovel po strokovnem in predanem delu, zato je bil med takratnimi teritorialci "zelo priljubljen in spoštovan." Iz takratnega obdobja tako izhaja tudi njegov psevdonim "Jurček," po katerem je znan širšemu krogu aktivnih borcev za samostojnost v Ljubljani, pa tudi mnogim v Sloveniji. "Knjiga pa lahko služi kot zelo dobra osnova za Jurjevičevo nadaljnje pisanje, v katerem bo zagotovo tekla beseda o stvareh in dogodkih, ki bi znali zbuditi še veliko več zanimanja pri bralcih in poznavalcih zapletenega obrambnega področja," še dodaja polkovnik Butara.

Prevzeto po: www.mo-rs.si

TRADICIJA VELJA

Litija, 22. december 2000

Zveza veteranov vojne za Slovenijo - Območno združenje Litija je tudi ob minulem dnevu samostojnosti in 59-letnici bitke na Tisju organiziralo turnir v malem nogometu in streljanju z zračno puško.

V streljanju se je pomerilo 7 ekip, zmagali pa so veterani iz Kočevja pred domačini, 3. mesto so zasedli častniki iz Novega mesta, 4. mesto je pripadlo litijskim častnikom, sledili pa sta še ekipe veteranov iz Domžal in litijskih veteranov društva Sever.

Med posamezniki se je najbolje izkazal litijski policist društva Sever Franci Koncilija, 2. mesto je osvojil veteran OZVVS Litija Branko Groznik, 3. in 4. mesto pa sta si podelila Igor Ferenc in Klemen Kožuh, veterana iz OZVVS Kočevje.

V malem nogometu je sodelovalo 5 ekip, zmago pa so zabeležila ekipa litijskih veteranov pred ekipo častnikov iz Novega mesta in tretjo uvrščeno ekipo litijskih policistov.

Na sklepnih slovesnostih, ki so jo veterani tokrat posvetili 10. obletnici plebiscita za samostojno slovenijo in 10-letnici Manevske strukture narodne zaščite, sta prisotne nagovorila predsednik OZVVS Litija Rihard Urbanc in župan Občine Litija Mirko Kaplja, ki je poudaril, da se teh zgodovinskih obletnic ne smemo sramovati, temveč moramo biti nanje ponosni, saj brez njih danes Slovenci ne bi imeli samostojne države, ki jo napovedovali že naši kulturni velikani Trubar, Prešeren in Cankar.

Vse navzoče je nagovoril litijski župan Mirko Kaplja.

(Foto: F. Mali)

Po svečani razglasitvi rezultatov in podelitvi pokalov ter priznanj najboljšim za dosežene rezultate v športnih igrah, je župan Mirko Kaplja trem litijskim veteranom, ki so sodelovali pri zapori ceste Vrhnika-Borovnica in tako omogočili izpraznitev vojaškega skladišča, izročil spominski znak Logatec-Vrhnika 1991, predsednik OZVVS Litija Rihard Urbanc je desetim članom podelil članske izkaznice, Janko Kušar, podpredsednik pokrajinskega odbora ZVVS Ljubljana-okolica pa je štirinajstim veteranom podelil tudi spominski znak kot priznanje za sodelovanje v akciji preprečitve oddaje orožja leta 1991.

Boris Žužek

PRI PREDSEDNIKU REPUBLIKE

Ljubljana, 23. december 2000

Sprejema, katerega gostitelj je bil poleg predsednika republike tudi predsednik Odbora za pomoč otrokom žrtev vojne za Slovenijo Mirko Jelenič, so se udeležili tudi številni visoki predstavniki republike.

V več razlogov je, da se vsako leto srečujemo, najpomembnejši pa je gotovo rojstni dan naše države Slovenije, je dejal predsednik republike Milan Kučan na današnjem tradicionalnem predprazničnem srečanju otrok, žena in svojcev padlih pripadnikov Teritorialne obrambe, Ministrstva za notranje zadeve in civilnih žrtev vojne. "Žal je obramba naše skupne odločitve o lastni državi, ki smo jo izkazali na plebiscitu, zahtevala tudi življenja. In vaši očetje, sinovi in možje so dali največ, kar lahko človek da, dali so svoje življenje. Zato je na nas, ki upravljamo z državo, da se vedno znova sprašujemo, ali je bilo vredno, da so bila žrtvovana toliko človeška življenja. Ali so cvetovi, ki se že deset let razcvetajo, razcveteni tako, kot smo pričakovali?" je dejal predsednik Kučan in ocenil, da je država in slovenski narod v desetih letih naredil zelo veliko, da smo blizu uresničevanju tistega, kar je bilo zapisano s plebiscitno obljubo in s plebiscitnim zagotovitvom. "S ponosom lahko gledamo na prehojeno pot in to je tudi razlog za našo samozavest, ko gledamo v prihodnost," je poudaril predsednik Kučan.

Urad predsednika RS

102. ROJSTNI DAN MAISTROVEGA BORCA

V Sloveniji živi samo še en Maistrov borec, tudi častni občan občine Jesenice Simon Sodja na Blejski Dobravi. 15. februarja je slavil 102. rojstni dan, skupaj s številnimi sokrajani v krajevni skupnosti Blejska Dobrava. Ob tej priložnosti so izdelali tudi video film o njegovem življenju, delo Draga Fona in Andreja Pikona. Brigadir Bojan Šuligoj mu je v imenu Ministrstva za obrambo in Generalštaba Slovenske vojske izročil Maistrovo plaketo in knjigo o generalu Maistru, jeseniški župan Boris Bregant pa zlato žepno uro. Januarja letos so Simona Sodjo obiskali in obdarili tudi predstavniki Zveze veterinarov vojne za Slovenijo, generalni sekretar Zveze Jože Kuzman, predsednik območnega združenja Radovljica-Jesenice Janez Koselj ter Rina Klinar, ki je Simonu Sodju izročila tudi najnovejši Jeseniški zbornik. V njem je objavljen tudi prispevek o njegovem življenju. V pogovoru se je živahni Simon Sodja spominjal dogodkov ob koncu prve svetovne vojne.

Rina Klinar

OBISKALI MAISTROVEGA BORCA

Blejska Dobrava, december 2000

V Sloveniji živi samo še en Maistrov borec, to je Simon Sodja na Blejski Dabravi. 15. februarja je imel 102. rojstni dan.

Tudi ob koncu preteklega oziroma v začetku letošnjega leta so ga obiskali številni, tako njegovi sokrajani z Blejske Dobreve, ki tudi pripravljajo videokaseto o njegovem življenju kot drugi.

Simon Sodja, Jože Kuzman, Janez Koselj in Rina Klinar

(Foto: ZVVS)

Pred novim letom so mu voščili predstavniki Združenja borcev in udeležencev NOV Slovenije in Območnega združenja veteranov vojne za Slovenijo Jesenice, 9. januarja 2001 pa so Simona Sodjo obiskali in obdarili predstavniki Zveze veteranov vojne za Slovenijo Jože Kuzman, generalni sekretar ZVVS, Janez Koselj, predsednik območnega združenja Radovljica-Jesenice, ter Rina Klinar, ki je Simonu Sodji izročila tudi najnovejši Jeseniški zbornik. V njem je objavljen tudi prispevek o njegovem življenju. V pogovoru se je živahni Simon Sodja spominjal dogodkov ob koncu prve svetovne vojne.

Rina Klinar

PRELOMNI ČAS 1990

Celje, 5. januar 2001

V Muzeju novejšje zgodovine Celje je Center za vojaško-zgodovinsko dejavnost generalštaba Slovenske vojske odprl potujočo razstavo avtorja generalpodpolkovnika mag. Vinka Kranjca pod naslovom "Prelomni čas 1990"

Razstava v sliki, dokumentih in eksponatih prikazuje najpomembnejše dogodke, ki so zaznamovali leto 1990: od odhoda slovenske delegacije iz Beograda, umika slovenskih policistov s Kosova, sprememb zakona o SLO in DSZ, do prvih demokratičnih volitev, poskusa razorožitve TO, organiziranja in delovanja MSNZ, zasedbe štaba RŠTO, prve postrojitev enote SV ter prebiscita.

Razstavo je odprl in predstavil Janko Deželak, državni sekretar Ministrstva za obrambo:

"Razstava posega v neko zgodovinsko dogajanje, v čas, ki je za

nas že zgodovina. 10 let nazaj je na tem prostoru nastajala in nastala samostojna država. Po nekaterih kazalcih je ta privilegij dan šele generaciji na vsakih 200 ali 300 let. Mi smo bili ti srečni izbranci, v različnih vlogah. Nastala je država, ki je danes stara 10 let. To je bilo, ne samo politično in državotvorno dejanje, to je nenazadnje tudi pomembno kulturno dejanje. Nenazadnje, obramba je kot temelji atribut človekove dejavnosti sestavni del njegove najširše kulture in zato je primerno, da ob današnji razstavi, ki prikazuje prelomne dogodke ob nastajanju samostojne Slovenije, takratne dogodke vpneemo v širši kulturni kontekst.

Del potujoče razstave "Prelomni čas 1990" na ogledu v celjskem Muzeju novejšje zgodovine. (Foto: R.Z.)

Vsi smo bili akterji slovenskega osamosvajanja, nekateri z vsem svojim bitjem, z vso svojo dejavnostjo, profesionalno, zato moram in to si štejem v čast, da izpostavim vlogo organizatorja MSNZ in avtorja razstave generalpodpolkovnika mag. Viktorja Kranjca, Francija Bevca, takratnega načelnika inšpektorata Milice v Celju in polkovnika Štefana Šemrova, ki so bili v zelo izpostavljenih vlogah v tistem času in katerim dejansko gre zasluga, da je slovensko osamosvajanje na tem področju bilo izrazito uspešno in se je vklopilo v širše napore države in njenih obrambnih struktur, ki so tedaj šele nastajale."

R. Zorko

SLOVENSKE DRUŽINE S KOČEVSKEGA

Gorenje, 26. januar 2001

Območno združenje veteranov vojne za Slovenijo Kočevje je v gostišču Jasenc pod pokroviteljstvom tamkajšnjega župana Janka Vebrsvečano podelilo častne nazive "Slovenska družina."

Ob nedavni 10. obletnici MSNZ in letošnji 10. obletnici osamosvojitvene vojne je OZVVS Kočevje pripravila svečano podelitev naziva "Slovenska družina" vsem družinam, ki so pred desetimi leti pod svojo streho sprejeli orožje, strelivo in razna gradiva in arhiv TO. Po pozdravu in predstavitvi Območnega združenja veteranov Kočevje, ki ga je podal predsednik Darko Čop, in izvedbi svečanega veteranskega dejanja, je prisotne družine nagovoril Janko Veber, župan Občine Kočevje:

"Veličastno in ganljivo kot uvodno izvedeno svečano veteransko dejanje je bilo dejanje, ki ste ga izpeljali v želji po lastni slovenski državi. Ta državnost in spomini je tisto, kar moramo prenašati na mlade, prihajajoče rodove, in ohraniti za vekomaj,

kajti mnogi pred nami so poskušali, a jim ni uspelo. Dejstvo pa je, da smo lahko ponosni na zgodovino Slovenije tudi zaradi tega, ker so mnogi, ki so prispevali k temu, izhajali tudi iz kočevskega prostora.

Plebiscitarno dejanje leta '90 je bilo obvezujoče za vse tiste, ki so voljo Slovencev in Slovenk morali speljati. Sami ste doživeli sam potek dogodkov in v njem sodelovali. Ravno to, kar se je dogajalo z vašo pomočjo, je preprečilo, da nismo ostali praznih rok tudi v najbolj odločilnih in kritičnih trenutkih, ki so pripeljali do samostojne države."

Predsednik Čop je ob zaključku slovesnosti še naznanil, da bo OZVVS spomladi letos pričel s snemanjem dokumentarnega filma o dogajanjih v osamosvojitveni vojni 90/91, vse prisotne pa pozval k sodelovanju ter poudaril: "Kdor pozna zgodovino Kočevskega bo našel sled, da so se velike revolucionarne spremembe dogajale ravno na Kočevskem."

Janko Veber, župan občine Kočevje in Darko Čop, predsednik OZVVS Kočevje. (Foto: R.Z.)

Častni naziv in priznanje "Slovenska družina" so prejeli: družina Abramovič, Kočevje; družina Benegalija, Stara cerkev; družina Bruner, Kočevska Reka; družina Čop, Kočevje, družina Farkaš V. in M., Kočevje; družina Farkaš V. in D., Kočevje; družina Grabrijan Kočevje; družina Hočevnar, Kočevje; družina Kerneža, Kočevska Reka; družina Lavrič, Kočevje; družina Malnar, Kočevje; družina Pavlovič, Kočevska Reka; družina Poje, Kočevska Reka; družina Petrovič, Kočevje; družina Rački A. in J., Kočevje, družina Rački J. in L., Kočevje; družina Škodnik, Kočevska Reka, družina Tošaj, Kočevje; družina Vresk, Kočevje in družina Žagar, Kočevje.

R. Zorko

MEDNARODNO SREČANJE ZBIRALCEV STARIH VOJAŠKIH PREDMETOV

Društvo Soška fronta Nova Gorica
in
Društvo ljubiteljev Soške fronte Ljubljana
pripravljata v
nedeljo, 8. aprila 2001, od 9. do 15. ure
v prostorih HIT Šport centra v Šempetru pri Novi Gorici
**mednarodno srečanje zbiralcev
starih vojaških predmetov.**

MARJANOVA ZBIRKA

Ljubljana, 5. februar 2001

V vojašnici SV v Šentvidu v Ljubljani je Martin s pomočjo prijatelja Jože Kotarja postavil na ogled eno najpomembnejših zbirk vojaških našitkov, ne manjka pa tudi ostalih predmetov povezanih z vojsko in vojaki.

Leta 90 je bil Marjan vpoklican v specialno brigado MORiS v Kočevsko Reko, kjer je ostal na vojaškem urjenju, maja '91 pa je bil ponovno mobiliziran kot ostrostrelec v enoto, ki je imela nalogo varovanje predsedstva RS.

V letu '96 si je pri prijatelju ogledal zbirko nekaj deset vojaških našitkov, kar ga je prevzelo. Pričel jih je zbirati tudi sam, prvotno zato, da pisarna, kjer opravlja delo kot referent za MTS v vojašnici Šentvid, ne bi izgledala pusto. V štirih letih se je zbirka izredno povečala, saj šteje 400 slovenskih vojaških našitkov in še več ostalih predmetov. Njegovo strastno zbirateljstvo so opazili tudi drugi prijatelji in sodelavci ter mu pričeli prinašati ostale vojaške predmete od pokrival, našitke tujih vojsk, uniforme in drugo. Martinova strast je pred dobrima dvema letoma prevzela tudi sodelavca Jožeta. Tako danes zbirata vse, kar je v povezavi z Slovensko vojsko, od položajnih oznak, kovance, zastavic, uniforme, obenem pa je v zbirki z raznimi primerki zastopanih tudi preko 250 tujih vojsk, 150 vojaških predmetov bivše jugo-armade in zdajšnjih držav z ozemlja bivše Jugoslavije, približno 50 pokrival, 45 uniform raznih evropskih in svetovnih vojsk ter značk, kravatnih igel, bajonetov in še bi se dalo naštevati.

V zbirki ima častno mesto kot najstarejši razstavljeni predmet bodalo iz Kraljevine Jugoslavije ter odlikovanja in priznanja pokojnega očeta Štefana, ki jih je pridobil kot pripadnik Modrih čelad leta '54 na gori Sinaj, kjer je preživel leto in pol, ter se prestreljen živ vrnil domov.

Martin Leskovar in Jože Kotar pred zbirko našitkov. (Foto: R.Z.)

Zanimivost zbirke po Martinovih besedah je tudi, da je nastala zgolj ljubiteljsko, saj nobenega predmeta nista kupila in jih tudi ne prodajata, kvečjemu kakšnega zamenjata. Tako pravzaprav vsak pridobljeni predmet v zbirki nosi svojo zgodbo in prav zaradi tega je zbirka ob obujanju spominov na takšne in drugačne dogodivščine in spoznavanja ljudi še toliko bolj zanimiva in, nenazadnje, vredna ogleda.

R. Zorko

AKTIVNI NA PTUJU

Ptuj, 9. februar 2001

OZVVS Ptuj, ki je bil ustanovljen 6. decembra '99, šteje danes preko 350 članov, je pripravilo I. zbor veteranov. Za dan ptujskih veteranov so določili 30. september, ki obeležuje dan prevzema glavne ptujske vojašnice leta '91.

Ob pozdravu Jožeta Murka, predsednika OZVVS Ptuj, izvolitvi delovnega predsedstva ter ostalih organov zbora so navzoči prisluhnili poročilu o delu organizacije v preteklem letu, saj se je kljub začetku organiziranosti predsedstvo zbralo na štirih sejah, kjer so zastavili osnovne smernice delovanja društva in pravno-formalno uredili njegov status.

Dobitniki častnega naziva "Slovenska družina". (Foto: R. Zorko)

Precej smelo pa so zastavili tudi načrt dela za tekoče leto. Največ pozornosti bodo namenili urejanju statusnih zadev, in sicer od pomoči pri urejanju statusa veterana do včlanjevanja in preverjanja upravičenosti do končnega ažuriranja podatkov, saj naj bi na ptujskem območju v osamosvojitvenem procesu bilo aktivnih kar blizu 2000 občanov, ki jih vodstvo želi v svojih vrstah. Med glavne aktivnosti so v program zapisali razvitje društvenega prapora, organizacijo veteranskega ribiškega tekmovanja, kot glavna prireditve v jubilejnem letu pa naj bilo srečanje od dnevu ptujskih veteranov - torej ob obletnici prevzema ptujske vojašnice izpod okrilja JA. Hkrati bodo v tem letu aktivno sodelovali na junijskem vseslovenskem srečanju veteranov v Cerkljah ob Krki ter na mednarodnih veteranskih športnih igrah, sodelovali tudi s sorodnimi organizacijami ter zbirali arhivsko gradivo in obdobja 90/91 ter dokončno uredili društveni prostor.

Ob svečanem zaključku zbora so podelili tudi priznanja-častni naziv ZVVS "Slovenska družina", ki so ga prejele: družina Turnšek, Ptuj; družina Slana, Ptuj in družina Holc, Ptuj.

R. Zorko

NIMAMO SE ČESA SRAMOVATI!

Zbora Območnega združenja veteranov vojne za Slovenijo "Slovenska Istra" se je v začetku februarja v Izoli udeležila le dobra četrtina članov, vendar ni bil zbor zaradi tega zato nič manj zanimiv. Poleg članov so se ga udeležili še predstavniki obalnih občin, pa tudi člani društev Policijskega veteranskega društva "SEVER" za Primorsko in Notranjsko, predstavnik predsedstva ZVVS Ljubljana, predstavniki ZZB NOV obalnih občin, pripadniki 220. ObVTP Moretini in 430. mornariškega divizion Ankaran in drugi.

Predsednik Območnega združenja ZVVS Slovenska Istra Vlado Ličen je uvodoma podal poročilo o delu v preteklem triletnem obdobju. Združenje je bilo ustanovljeno 17. marca 1998 in je v začetku imelo dobrih dvesto članov. V zadnjih dveh letih so to število podvojili, tako da jih je danes v združenje včlanjenih nad 470. Računajo, da se bo njihovo število v prihodnje še povečalo, saj sodita skrb za pridobivanje novih članov in pomoč pri uveljavljanju njihovih pravic med prioritete naloge združenja. Sicer so prva tri leta delovanja minila predvsem v oblikovanju potrebnih aktov združenja. Delovanje je bilo zlasti usmerjeno na izpeljavo zastavljenih nalog, med katerimi gre poudariti sodelovanje s Slovensko vojsko, Zvezo slovenskih častnikov, policijskim veteranskim društvom vojne za Slovenijo združenja "Sever" in združenj borcev NOV.

Gostje in veterani na občnem zboru OZVVS Slovenska Istra.

(Foto: B. Vuga)

Posebno pozornost v združenju namenjajo povezovanju članstva. Tako so že dvakrat skupno z veterani društva "SEVER" izpeljali sedemdnevni pohod od Ankarana do Triglava, v lanskem letu pa tudi družabno srečanje na Debelem Rtiču. Sicer so dejavnosti in aktivnosti združenja - tako kot vsepovsod - povezane z razpoložljivimi finančnimi sredstvi. Teh ni veliko, saj večino prihodkov pridobijo iz članarine, nekaj pa jim primaknejo tudi lokalne skupnosti in donatorji. Upošteva se navedeno finančno situacijo so sedež društva preselili v Koper na Vojkovo nabrežje 29 a, kjer že ima sedež Združenje slovenskih častnikov - občinska organizacija Koper. S skupnim sodelovanjem bodo tako oboji zmanjšali stroške delovanja in - glede na enako naravo dela - tudi lažje in hitreje reševali skupne naloge. To je sicer tudi osnovna "rdeča nit" sodelovanja združenja z omenjenimi sorodnimi organizacijami v regiji, s katerimi bodo že sicer dobro sodelovanje letos potrdili s podpisom dogovora o medsebojnem sodelovanju.

Veterani so brez pripomb sprejeli poročilo o delu v minulem obdobju, imeli pa so nekaj pripomb glede programa dela za leto 2001. Ta poleg stalnih nalog zajema tudi udeležbo na jubilejnih proslavah, sodelovanje v pripravah za odkritje spominskega obeležja ob odhodu zadnjega vojaka JLA iz Slovenije ter obisk krajev, ki so jih tako ali drugače zaznamovali dogodki iz vojne za Slovenijo. Pri tem so veterani predlagali, da bi morali najprej poskrbeti za svoja obeležja in dogajanja v času vojne tudi predstaviti javnosti. "Ničesar se namreč nimamo sramovati," so poudarili, "saj smo se prostovoljno podali v boj proti JLA in nismo vedeli kaj nas čaka - morda tudi smrt. In to še preden se je - kot se danes uradno šteje - začela vojna za Slovenijo. Zato bi morali poskrbeti najprej za obeležitev in predstavitev dogodkov na našem koncu, katerih nenazadnje niti ni bilo tako malo. Največji so sicer zajeti v zapisu zgodovine, a v bitki na Primorskem niso bile le Škofije in Rožna dolina." Predlagali so še, da bi bilo smiselno zbrati pričevanja, zapiske in posnetke dogajanj, kar je eden kasnejših sogovornikov označil kot nujnost, saj so vtisi še vedno sveži in časovno dovolj blizu, da so lahko verodostojni. S temi predlogi je soglašal tudi predstavnik 430. mornariškega divizionar Ankarana Ivan Anžič in prisotne seznanil, da bi zbrano slikovno, filmsko in drugo dokumentacijo lahko posredovali Centru za vojaško

Skladno z navedenimi predlogi in programom dela predsedstvo OZVVS "Slovenska Istra" poziva vse člane, ki imajo fotografsko, slikovno, video ali drugo dokumentacijo o borbah na tem delu Slovenije, da ga lahko dostavijo na sedež društva (Vojkovo nabrežje, 29/a, Koper) vsak dan od ponedeljka do vključno petka med 8. in 11. uro.

V kolikor so v teh terminih zadržani, naj na telefon društva (05/627-32-11) sporočijo vsebino arhiviranega materiala in svoje podatke, da se bo kasneje možno dogovoriti o prevzemu.

zgodovinsko dejavnost pri GŠ SV.

Zbran material bi lahko tudi objavili v glasilih Veteran in Slovenska vojska in na ta način predstavili boj Primorcev za Slovenijo, s čimer so se prisotni soglasno strinjali. Eden zadnjih razpravljalcev Ciril Koprivc, predsednik združenja borcev NOV in veteran, je menil, da Primorska le ni tako pozabljena, saj je v knjigi "Dan prej" objavljeno vse, kar se je v resnici dogajalo. Vsekakor pa gre z navedenimi predlogi utrditi pomen Primorske v boju za Slovenijo in s tem prispevati k temu, da bi bilo naše delo v času te vojne enako ovrednoteno - tako z dogodki v času vojne drugod po državi kot tudi z dogajanjem v času NOB in navsezadnje tudi upora proti fašizmu pred osmimi desetletji v Marezigah. Na koncu so podali še nekaj predlogov, s katerimi naj bi povečali druženje veteranov (športna tekmovanja, krajši rekreacijski pohodi in podobne aktivnosti).

Branko Vuga

IZJAVA ZA JAVNOST OB NEDAVNI PODPORI TUJCEM IN EKONOMSKIM AZILANTOM S STRANI ZZB NOVJ IN PREDSEDSTVA ZVVS

Dne 16. 2. 2001 je bila na straneh teleteksta objavljena vest, da organizacije ZZB NOVJ, Zveze veteranov vojne za Slovenijo in Zveza invalidov podpirajo ekonomske prebežnike in tujce ter da zagovarjajo "večjo strpnost Slovenskega prebivalstva do omenjenih, obenem pa se zavzemajo za večjo finančno pomoč le-tem".

Omenjena izjava je med člani OZVVS Ljubljana kakor tudi po nekaterih drugih odborih sprožila burne reakcije članstva, saj omenjena problematika, ki je na žalost tako kot po vsej Evropi prisotna tudi v Sloveniji, z osamosvojitveno vojno in z veteranstvom nima nobene veze, obenem ZVVS tudi ni kompetentna, da bi reševala problematiko te vrste.

Člani OZVVS Ljubljana zaradi omenjenega dogodka od zato odgovornih ZAHTEVAMO IN IZJAVLJAMO:

Veteranska organizacija ni nikakršna socialna ustanova za finančno pomoč ekonomskim emigrantom in tujcem, še manj pa je kompetentna za reševanje problematike te vrste. Obenem poudarjamo, da je ZVVS kompetentna za reševanje socialnih stisk Slovenskih veteranov ter nudenje pomoči v vseh oblikah, kar je bila dosedanja praksa.

Kar pa zadeva problematiko ekonomskih azilantov in tujcev v Sloveniji v OZVVS Ljubljana menimo, da naj to problematiko rešuje sedanja slovenska oblast, ki naj tem ljudem tudi pomaga, da se jim omogoči čimprejšnji povratek tja, od koder so prišli. Za trenutno bivanje v naši državi pa naj se jim omogočijo tudi javna dela, da bodo lahko zaslužili za pokritje stroškov njihovega bivanja pri nas, kar pa se tiče nastanitve le-teh, pa naj jim nudijo svoje privatno bivališče in streho nad glavo tisti, ki jih pomiljujejo.

V OZVVS Ljubljana smo tudi prepričani, da osamosvojitvena vojna nima nobene in nikakršne zveze z NOB, obenem pa je tudi neizpodbitno dejstvo, da se je osamosvajanje pričelo v 90-ih letih in ne že leta 1941. Spoštujemo vse slovenske borce, ki so se kdajkoli borili na slovenskih tleh, vendar pa smo prepričani, kar pa je tudi neizpodbitno zgodovinsko dejstvo in argument, ki pa se ga ne da potvoriti, da veterani vojne za Slovenijo 1991 nimamo nobene povezave ne s partizani in ne z domobranci.

V OZVVS Ljubljana smo prepričani, da lahko z vsemi ljudmi, ki so slovenski domoljubi sodelujemo, nikakor pa se ne moremo povezovati z nobeno drugo organizacijo, za kaj takega namreč ne obstaja nikakršna zgodovinska osnova!

V Ljubljani, 16. 2. 2001

OZVVS LJUBLJANA
Andrej Jamnik, predsednik

SREČANJE DRUŽIN

V Mariji Reki nad Preboldom so se zbrale družine, dobitnice častnega naziva ZVVS "Slovenska družina" v Spodnji Savinjski dolini. Priznanja so jim bila podeljena že ob 10. obletnici neoddaje orožja meseca maja 2000 ob

Družine na srečanju.

(Foto: A. Kampuš)

sprejemu pri županu občine Žalec Lojzetu Posedelu. Območno združenje VVS Spodnje Savinjske doline je poskrbelo, da so družine, ki so hranile orožje TO, milice in civilnih struktur v letu 1990 prejele ta priznanja. S sprejetjem dopolnitve zakona o vojnih veteranih so si tudi vse družine uredile status vojnega veterana, nato pa so se vsi vključili še v Območno organizacijo VVS Spodnje Savinjske doline Žalec.

V zahvalo za pozornost, ki jim je bila izkazana, in za ves trud, so povabili župane občin Prebold in Žalca ter predsedstvo OZVVS Spodnje Savinjske doline ter predstavnika Zveze borcev. Ob bogato obloženih mizah domačih dobrot na srečanju, ob prekrasnem vremenu ter spoznanju, v kakšno veliko preizkušnjo so bili postavljeni pred desetimi leti, smo si obljubili, da ta čas ne sme v pozabo, zato bodo ta srečanja postala stalna in sicer vsako leto pri drugi družini. Župan občine Žalec Lojze Posedel je gostiteljem podaril še priložnostna darila.

Alojz Kampuš,
predsednik OZVVS
Sp. Savinjske doline

Vabilo k sodelovanju pri pripravi razstave Vojna za Slovenijo 1991

Center za vojaško zgodovinsko dejavnost pri GŠ SV bo med svojimi dejavnostmi za obeležitev 10. obletnice osamosvojitvene vojne za Slovenijo pripravil pod vodstvom brigadirja v pokoju Janeza J. Švajncerja razstavo "Vojna za Slovenijo 1991". Ker je veliko gradiva še vedno na terenu in v osebnih zbirkah ali v osebnih arhivih, Vas vabimo, da nam kot aktivni udeleženci po svojih močeh in možnostih pomagata pri postavitvi razstave. Prepričani smo, da se vsi skupaj dobro zavedamo pomena v slovenski zgodovini zagotovo najpomembnejšega dogodka in da smo enotnega mnenja, da je potrebno po najboljših močeh počastiti spomin na okroglo obletnico vojne za samostojno Slovenijo ter s tem dati dogodku ustrezno težo v širšem merilu in kakovost razstavi.

Razstava je zasnovana tako, da s predmeti, fotografijami in listinami predstavi vojno za Slovenijo 1991. Predmeti, fotografije in vitrine se bodo dopolnjevali in predstavljali vsebinsko celoto, glede na vitrino oziroma pano. Pri tem bodo upoštevali časovno zaporedje dogajanja in regijsko predstavitev. Temeljni poudarek bo na oboroženem boju in na TO Republike Slovenije v vojni za samostojno Slovenijo.

Razstavo bodo odprli v drugi polovici maja in bo odprta do konca junija 2001. Zato bodo morali pripeljati že izbrano in obdelano gradivo za razstavo v center do 10. maja.

Prosimo vas, da se povežete z osebo, ki pokriva vaše območje in ji pomagata pri zbiranju, izbiranju in pripravi gradiva z vašega območja. Zaželeno je, da zaradi postopkov obdelave in priprave gradiva (fotografiranje, popis, izdelava podnapisov itd.) zberete in predstavite oz. posredujete članu organizacijskega odbora z vašega območja, lahko tudi drugim članom organizacijskega odbora, predloge za predstavitev dogodkov na vašem območju in gradiva do 31. marca 2001.

Organizacijski odbor:

Tomaž Teropšič: Zasavje, Posavje, Dolenjska

Peter Zupan: Gorenjska

Vojko Štemberger: Južno-primorska

Bojan Končan: Ljubljana

Srečko Lisjak: Severno-primorska

Ernest Anželj: Vzhodno-štajerska

mag. Marjan Vešnar: Zahodno-štajerska

Albin Mikulič: enota za zaščito republiškega vodstva - 30. razvojna skupina

Miran Bogataj: civilna zaščita

Predstavniki 1., 2. in 3. operativnega poveljstva: problematika območij njihovih poveljstev

Jakob Marušič: postavljanje razstave

Zagotavljamo vam, da bomo za vsak izposojeni predmet, dokument, fotografijo itd. napisali potrdilo o izposoji in vam vaše gradivo po zaprtju razstave takoj vrnili. Prav tako bomo ob gradivu navajali lastnike gradiva.

Za predloge in pomoč pri pripravi razstave se vam že v naprej zahvaljujemo!

Brigadir mag. Viktor Kranjc

Aforizmi

Milan ALAŠEVIČ

Ko sem se končno odločil delati, mi je peterica vihala rokave.

Ekonomija: uvažamo, kar imamo, a izvažamo, česar nimamo.

Potrošnik: molzejo me, torej sem.

Utapljal se je, pa so mu vrgli milo, da bo umrl čist.

Presiti umrejo enkrat, lačni pa umirajo na obroke.

Ob najmanj kalorij je bil, ko je izgubil bloke za malico.

V prejšnji državi sem se enkrat rodil, le zakaj v tej tolikokrat umiram.

Čeprav se je človek postavil na dve nogi, trpi z vsemi štirimi.

Zaman si je prizadeval povedati jim vse v oči - bili so slepi.

Eni so se zavzeli, drugi so si le vzeli.

Ko je hotel preiti z besed na delo, je ostal brez dela.

Ker mu ura prehiteva, upa, da bo pred drugimi prispel v Evropo.

Žena možu: jej hitreje, cene rastejo!

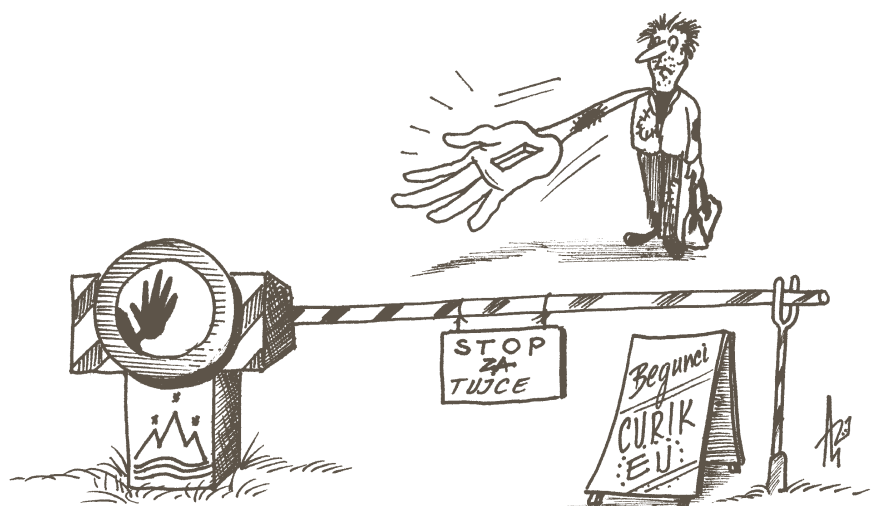
Zmanjkalo mu je tablet za spanje, pa si je kupil televizor.

Če me niste razumeli, si mislite, da sem s televizije.

Preden ne dobim pokojnine, nimam kaj jesti. Ko pride, se mesec dni žrem.

Kaj tuliš, ko pa so ti šefi povedali, da ni škodljivo!!!

							SKUPINA OSMIH OSEB	SLOV. KIPAR BATIČ	ZAPOR, JEČA (ZASTAR.)		KUŽNA BOLEZEN KOZE	TONE TOMSIČ	NEKDANJA DRŠALKA NDR (KARIN)	DEBELA KOSMATA TKANINA, BARHANT	ANGL. FIZIK NOBELOVEC 1922	SOGLASNIKA IZ BESEDE ČETA
							KONICA			KDOR OTEPA ONASSISOV VZDEVEK						
							ZNAČILNOST STRASTNEGA ČLOVEKA									
							VRSTA TKANINE					ŽIVAL, KI RIJE V ZEMLJI				PRITRILNICA
							ŽIME, KI POOSEBLJA SMRT					LJUDSKO: RUTA				
AVTOR: RUDI MURN	ŠPORTNE SANI ZA LEDENO STEZO	IRONIČNO: KOMUNIST	POLKROŽNI PROSTOR V CERKVI	POGOVORNO: OMAKA	TURŠKI DAVEK ZA MOSKE GORAŽD KUSEJ					NOBELIJ			KARENINA			
ZARASTLINA NA KOŽI										PRIPADNIK MALAJSGE GA NARODA IBANI					PRIPADNIK STABEGA MEHIŠKEGA INDIJ. PLEMENA	
ODVZEM FUNKCIJE PRED IZTEKOM MANDATA							LAHKO-ATLETSKO METALNO ORODJE	MITOLOŠKI LETALEC	POT ZA PROMET VOZIL VNETJE LIGA							FRANCOSKI PISATELJ (EMILE)
GERSHWINOVA JUNAKINJA "PORGY IN..."					ČLAN MLAD. ORGANIZ. IGRALKA FARROW								OČE	ENAKI ČRKI KONOP OŽA		
	ČARGO IVAN BARIJ			STRD NIKA JUVAN			MARIBOR. KOREOGRAF OTRIN				OSMIJ	PREVOZNO SREDSTVO SLAVKO TIRAN				
ZVOČNI ZNAK ZA VSTAJANJE							NEKDANJE OROŽJE ZA PROŽENJE									
POKRAJINA NA PELOPONEZU								STRUPENA GÖBA. PANTERJEVA MUŠNICA								

Rešitve nagradne križanke št. 13 izpišite na dopisnice in pošljite najkasneje do 15. aprila na naslov: Uredništvo glasila Veteran, p.p. 109, 8250 Brežice.

Rešitev nagradne križanke iz glasila Veteran št. 12:

zasvojenec, avtomatika, sial, vikar, slovenska, dvina, oka, pp, ahah, rač, kea, dol, liliputanka, ndola, ostriž, nias, jamič, sto, ri, janeževac, tonkin, elita, onan, natta, anan, saje; geslo: slovenska družina.

Nagrade prejmejo:

1.nagrado - hlačni pas ZVVS prejme:

Ivan Matjašec, Javornik 51, 2390 Ravne na Koroškem

2.nagrado - komplet ZVVS (kravatna zaponka, manšetni gumbi) prejme:

Stanko Žunič, Cven 4/d 9240 Ljutomer

3.nagrado - obsek za ključce ZVVS prejme:

Iztok Felicijan, Kajuhova 4, 6215 Divača

Zveza veteranov vojne za Slovenijo

organizira v sodelovanju z 12. gardnim bataljonom SV urjenje praporščakov OZVVS

ki bo potekalo

v petek, 23. marca 2001 ob 15. uri

v vojašnici Franc Rozman - Stane,

Leskoškova NN, Ljubljana; Moste-Polje

Udeleženci urjenja, praporščaki OZVVS, naj bodo oblečeni v veteranske svečane obleke, z belimi rokavicami, s seboj pa naj imajo prapor svojega OZVVS.

Odgovorna oseba in dodatne informacije
Dominik Grmek, kontakt: 041-753-455